לשון און לעבן

תודש־זשורנאל פאר ליטעראטור, טעאטער, קונסט און קולטור.

דונערשטיג אינגאנג — האכטנדצ'נטער 1946 לאנדאן — נומער 11 (נומער 100)

רעדאקטירט פון מ. נ. שפטנזאל

אינהאלט

[illegible] — [illegible] 3
[illegible] — [illegible] 6
[illegible] — [illegible] 10
[illegible] — [illegible] 13
[illegible] — [illegible] 14
[illegible] — [illegible] 16
[illegible] — [illegible] 21
[illegible] — [illegible] 26
[illegible] — [illegible] 30
[illegible] — [illegible] 36
[illegible] — [illegible] 39
[illegible] — [illegible] 42
[illegible] — [illegible] 46
[illegible] — [illegible] 49
[illegible] — [illegible] 54
[illegible] — [illegible] 59
[illegible] — [illegible] 60
[illegible] — [illegible] 61
[illegible] — [illegible] 63
[illegible] — [illegible] 66
[illegible] — [illegible] 68

פריז | שילינג

אבאנאמענטפריז — [illegible] פאר א יאר

אין אויסלאנד — [illegible] דאלאר א יאר

[illegible] פאר א פראבע נומער

פארלאג און רעדאקציע

„לשון און לעבן", נאטאר־פארלאג, [illegible] קאמדן סטריט לאנדאן א.ל.

„די צייט"

געגרינדעט אין נוי יארק

פארלאג מייער

די אייגענע מעגליכקייט

אידישע צייטונג אין

אייראפא

אילוסטרירטער

טעאטער שפיגל

הערערשטראסע, אריסטאטן פון „פאלקסבוילד" (ברלין) אין דער

ווייאיירטעטאטער אין לאנדאן.

אין יעדן נומער דערפיר־נעמען

אינטערעסאנטע אינהאלטן אין ייחוס.

דאס הבטן בעת דעם ייחוס

טעאטער אין לאנדאן און אנדערע

לענדער.

פריז פון 1 נומער: 1 שילינג

אדרעס:—

"THEATRE MIRROR"

Adler Street, London, E.1

England.

Telephone: — BIS 1326

ביי־איידיש טעאטער

פאלקס הויז (בית עם העם) אדלער סט. א.ל.

דירעקטאר: ה. קאפאי. ה. ריזענפעלד: מיט מעשיה.

[illegible]

דאבערט עטטינגס מיט אויר שטאטיסטיק

דער טוחר און וועגעריק

ייחוס: א. מייזעלס

באטיליגונג לויט דער פעסטע:

[illegible]

דאיריקטאר: מ.

פריס דיראקטאר: מריל בערטשטיין. בינע מעניעריסטן: [illegible]

יעדן אונטן פארשטעלונג מאריגאר נעטראפן

שבת און זונטאג מאטינעס ב בייטאג

אונטן ד.

Printed and Published in England by the Naval Press, 129-131 Cowell St., London, E.1

לשון און לעבן

חודשן־וואָרנאָל פאַר ליטעראַטור, מעטאָדן, קולטור און קריטיק

רעדאַקטאָר יחזקאל אבן אַדמינעסטראַטאָר מאָרדכי אַנראָב נומער 11 (חשון תש״ז)

שעקספּיר אויף דער יידישער בינע אין לאָנדאָן

(פון אַ ייִדישער אינדער שפּראַך אין דער שיילאָק)

I

אויב מיר וועלן דאָס בעלייכטן פראַגע דאָס „ביזיל־פאַראַל״, איז עס, מסתּמא, נייטיק צוריק צו דאָס מיטלעלטער, ווען עס איז בעשטן שיינקייט פון תּבל, — אַ צייט אַפילו דאָרט אויפגעטאָן די פאַר סטראַטפאָרדיאַנישע אַרטיסטן אַרויפן! — נאָכדעם ווען עס דאָרט אויפגעטאָן: דאָס עגליכע פראַגע — אַ פאַראַלעל פון ביזיל־פאַראַל.

אַז מיר זאָלן אַן דאָס בעלייכטונג און דערלאַנגונג ייִדישע פראַגע פון דער אַרטיסטיקער, דאָרט פאַרגעלט אין בעזונט, דאָס מיר עס מיטן באַרייטן. ווען מיר זאָלן דאָרט אַ פראַגע, ווילנדיק דאָס בעזונט די פאַרגעלט די פאַרגעלט אַזאַ מין אַרטיסטערלעכער בוך, פאַר אַזאַ פראַגע איז די באַרגעס פון פרוילעכקייט אַ ביי דאָך. — דאָס נישטיקע אַכילל צוריק לאָזן פאַר אַזאַ מין אַרטיסטערלעכע דאָס דאָס:

„דאָס מיר זיינען דיינען דינער מיר,
אַבער ניט דיינען מיר!

אַזאַ פראַגע דאָס דער אויגנבליק קאָנט, ווען מיר אַרבעטן אַרטיסטן אַרויפן בינע, ווען מיר דערלאַנגען דער אַרטיסטערלעכע פראַגע. אַן דער דאָס מיר דאָס בעזונט דערלאַנגען דאָס „קריטיקל״?

דאָס ווילן איז מיר אַזוי בעלייכטן פראַגע? ווען בעלייכטן אַז דאָס בעלייכטן פראַגע איז עס אַ שטיקל מיר, אַז אַרטיסטן: מי דער דערלאַנגען דאָס דאָס אינדערלעכן. — דאָס אַן דער דער בעזונט גיטן „קריטיקל״. דאָס „קריטיקל״. — אַבער אַ דרייסל פון דער ווילן? מי אַזוי דערלאַנגען אַן אַן דרייסלען מיר פראַגע אין דאָס? דאָס אַזוי דייטן בוך אַן דאָס דייטן בוך?

אַזאַ דרייסן דער אַרטיסטן אַרטיסטערלעכע לאַנדסלייטן „לאָרד״. די קאָנען בעזונט, מיר דאָרט דער דאָס דער דאָס מאַרגיין, אַן אַז בעלייכטן אַז „דאָס״. מיר די תּפיסה אַרטיסטן די דערלאַנגען.

דאָס מיר אַרטיסטערלעכע, דערלאַנגען מיר די פאַרגעלט מיר בעזונט בעלייכטן פראַגע אַן מיר פאַרגעלט דייטן בוך? אַזוי אַז מיר בעזונט מיר אַן אַז דאָס פאַרגעלט דערלאַנגען די בעלייכטן די אַרטיסטן דער פאַרגעלט דערלאַנגען אַזוי אַרטיסטערלעכע דאָס דאָס דאָס בעזונט פאַרגעלט? — דאָס אַן דאָס אַן דאָס דאָס — דאָס אַן די דאָס בעזונט?

צו די לייענער פון „לשון און לעבן״

I. דאָס אַרטיקעלן אַרטיקעלן דער אַרטיקעלן דער אַרטיקעל „לשון און לעבן״, מעלדן מיר דאָס אַזוי אַזוי אַזוי

[illegible]

* * *

[illegible]

[illegible]

[illegible]

*

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

לעא קעניג

שעקספּירס אינדזלים אויסן יידישן טעאטער

שעקספּיר איז נים אינגאנצן א „פּיטערער" אויף דער יידישער בינע: ווייל דאס אלץ נעמענדיק מיט דער אויסזיכט מיט „הנגע לילי" אונם בעסטיקן יידישן הערבסטעאטער, דערלבן דאס אינטערעסאנט אויב שעקספּיר דאס אין דער נאכבאר דיסטלערישער בעאטערקולט.

אין אז שעקספּיר דאס אנדערעסטן באאינדלסטן אויף די יידישע בינע נעמלי לעבן זיך אויסן שבל:

שעקספּיר דאס דיכטן אין אנדערעסטן באאינדלסטן אלץ נאטיראלץ בינעבן, דאס טעאטער איז אלץ שעקספּיר. שעקספּיר איז שוין לאנג באדיינקן אין א אלגעמיינער. יעדן טאג דאס לאנג. עלעמענטן נעמען אין אלץ באקאנאלץ ווי־ווייל, אין דיין שעקספּיר באקאנאלץ בינע דאס נים נעמענט אויסדיין א דיינגען אנדערעסטן אויסלעזן פון שעקספּיר.

שעקספּיר איז שוין לאנג „אויסגעלעזן" פון אלץ דיכטער אין דיינגען דאס דיכטן נעמענדיק נאר אויף, אויב אנדער בינע דאס דאס בין אויסן שעקספּיר נעמאנט טרוג עוד א אנדערעסטן אויסלעזן: אנדער עדיטער נאלדמאן דאס דיכטער לע נעמאנט שעקספּיר — א אנגליז מיט דיכטן אלגעמיינע פאלקס־קעפּלן, דאלמן עס דיכטער באדיין; יעדן נאלדמאן, דער פּאפּולאריזאטאר פון דער אויסלעזנגער דיכטערישן אויף די יידישע שעקספּיר־בעאטער אין דער אנדער דאס בין בינעדשטיק, דאס אויסאי נים נעמענדיק אנגעמאנט אויסדיין א אויגלעזן פון שעקספּיר, פון אנדערע שעקספּיר דאס אין „הסטאריי קעדיע" דיכטערישן אין דאך אנגעדיקט. נאטיע פון דיינגעדער דאס דיי דייטלי דיכטי בעדיין פון די נאטיראלע אויסדיין שעקספּיר אין דיינגען אנדערעסטן.

נאך נעדאנקן אין שעקספּיר דאס אויף דער יידישער בינע נעמענדיק דורך אנדערע נעדיכטן. אנדערעדיקלע שעקספּיר.

עס דאס שוין נאטיראלע דער א פּלל ווי א אויסדאנט אז די נעמענדיק

מאטיראלן שעקספּיר מיט די שעקספּיר־אויסלעזן אין דיינגעדער אין אלץ שעקספּיר אין לעדיגער דיכטן קייזיגלעך.

עס דאס דערלבן אויך דאס אז שעקספּיר אין דאס אויסגעשלאגן, דאס שעקספּיר־דיכטערישן דאס אין אינגאנצן. שעקספּיר אין דאס אויסן אויסן אלץ אויסן אויסן אויסן

די נשמה־יידישע „שיילאמע" הי שוין אז שפּעלט אַ „ייִדישן" שיילאמע... ווי מען
דאַר אויס ייִדישער אין מנהג בעסער די ייִדישע בשמחות אין דעמסטיפּלאַר
ערשט. נלייך ווי דאַס הייסט מען אויך ייִדישע אין אמער מיט אויסגעצייכנט
באַאַרבעט ייִדישע אַכטונגען, הי מאַרש נאַשמאַרקעס אין יעדן נ׳ שטיי אין
אַרך דער אַלטער שיילאַכטס אין דיסטראַבי דאַכ זיך באַטעט אַרויסגעקומען
אין נסיון. אויך די נעם ייִדישע מאַסטערבעסער אין מאַר אַ נעם ייִדישן
מעמעטער עולם הי שוין אַ „ייִדישן שיילאַך"...

אמר אין אונז נעדענקען נאָך דעם „ייִדישן דערפאָלג" אין דאַמאַנאַיי
בעמעם שיילאַך אויף דער בוליוואַר בונד. אין מען בין אַזעם שיילאַך אויף דער
אַמעריקאַנער בונד: אַנלייטונג אין אַמעריקאַנער מעמעטער דערגעקומען דאַכ
דאַס שפּעלן אין הי ייִדישע „שיילאַמע" נעלייטס מעטע בעם בין הויל אייגן...
אמער אויך נלייך אויסן, הי דאַן — אין אויך דאַס דערפאָלג דאַכ דעם נעמערקן
— אין דעם ייִדיש דערפאָלג דאַכ הי אַזוי מעטע ייִדישע שיילאַך, הייסער
דאַלגן, נבראַכט אַ מאַרשאַנט בעם אַזוי ייִדיש אויגנבליק „ייִדישער" אַכטונג
אַנטפּערט אין דער באַרעמטער אַנטפּערט אַזעלן. הי דער שיילאַכטיסטס אין
ייִדיש שפּעלן... אַפּילו ייִדיש אַנטפּעס אין ייִדישע מאַנאַטיסטן דאַכ הי אמער
דאַלגן אַ ייִדיש דערפאָלג...

מיר מאַכן בעם מאַרגען אַז שטאַרקס אַלץ ייִדיש דער מעמעטער...
אין אַ בעם ייִדישער מעמעטער אַלץ דאַס שטאַנדיג בעם מער מעמעטער נעשעל
מען אויף אַ ייִדישן שיילאַך אויף אַ ייִדישן שיילאַך הי אויף אַ נעדענקלעכן בעם
ייִדישן שיילאַך.

נאַכדעם דערלעבט אַז אַז דאַס דערפאָלג דער נאַכדעם אַמעריקאַנער מעמעטער
דאַכ אַ ייִדישער אַכטונג בעם אַמעריקאַנער שפּעלנדיג אַ שיילאַך.

ל

אַבער אויף דער ייִדישער בעם אין נאַך, הי דאַס בעסער בעד נאַכדעם
שיילאַך בעם אויגן נאַך בעם אויסגעדרוקט נעמען; אין מען בין בעם דאַס דער בעם
מען אַ „ייִדישן שיילאַך" ליגט מען אַ ייִדישער אַנטפּערפּרעטאַציע מען שיילאַך
דאַכ דאַכ נאַך בעם דאַס... מיט דערגעלעכטער אין לאַנדער אויף אַז דער
מען אַ אַרגעמענטער אַנטפּערטונג אַנטפּערטונג בעם „מדור מען דעמבריל" — אַבער אויגן
דאַכ מיר דאַך אַזעלן בעם נעמען. אויך דאַס מען אַנטפּערטונג דערגעלעכט הי אויף
אויגן מען עמעטסיגן „הינע ליל". אויגן מעמעטער ייִדישן מעמעטער.
אין מען הייס אַנטפּערטונג מעמעטער אַנטפּערטונג אויף דער מיטלען מאַשי ייִדישער בעם
דאַכ דאַך דאַכ אַנטפּערטונג אַ ייִדישן דאַכ מיר נאַך בעם בעמערקונגען...

נאַך דאַכ:

בעם באַרעמען מיר נאַכדעם דער אַז הי דערגעלעכטער ייִדישע בעם
הי הייס מיר מעמען הי דאַ אין מען אַנטפּערטונג אויף נאַך בעם אויגן. נאַך
אַנטפּערטונג: אויגן אַנטפּערטונג אַנטפּערטונג מיר מיר אַזעלן דאַכ אַנטפּערטונג

אין ייִדיש הי אַלעמען אַנטפּערטונגען מען דערגעלעכטער ייִדישן אַז אַרגעם אין שוין,
אין אַנטפּערטונג מען מען בעם אין מען מאַר בעם מאַנאַ אין אַזעלן הי מאַרש
אַנטפּערטונג. הי אין אַלץ דערגעלעכטער אַנטפּערטונג מיר אויך אין הייס אַנטפּערטונג
אַנטפּערטונג בעם מען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אין ייִדישער מעמעטער.

הי אויך דאַס נעמען אַזעלן מאַר אַנטפּערטונגען אַז אַלץ דערגעלעכטער
אַנטפּערטונגען אין ייִדישער מעמעטער... אין הי ייִדישער אַז אַנטפּערטונגען דאַס מאַר
בעם אַנטפּערטונגען... בעלעם מאַרגערגעם מען, אין הי אַנטפּערטונגען אַזעלן הי בעם
מאַרגאַלץ באַרגעלעכטן אין דערגעלעכטן אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען
הי. דאַכ מיר מאַר בעם אַנטפּערטונגען הייס אין ייִדיש. אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען
ייִדישער אַז אַ אַרגעם אַז אַנטפּערטונגען... יעדאַכ דאַס אַנטפּערטונגען בעם הייס מען
אין דער הייס מעמעטער דאַכ בעמאַנטן דערגעלעכטן בעם אַנטפּערטונגען אַז אַנטפּערטונגען
אַנטפּערטונגען ייִדישער מאַר... אַנטפּערטונגען מאַר בעם אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען
מאַר אַנטפּערטונגען — אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען — אַנטפּערטונגען מען הייס מאַר בעם
דאַס אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען.

ל

אין ייִדיש הי אַלעמען אַנטפּערטונגען מען דערגעלעכטער ייִדישן אַז אַרגעם אין שוין,
אין אַנטפּערטונגען דאַס בעם אין מען מאַר בעם מאַנאַ אין אַזעלן הי מאַרש
אַנטפּערטונגען. הי אין אַלץ דערגעלעכטער אַנטפּערטונגען מיר אויך אין הייס אַנטפּערטונגען
אַנטפּערטונגען בעם מען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען.

הי אויך דאַס נעמען אַזעלן מאַר אַנטפּערטונגען אַז אַלץ דערגעלעכטער אַנטפּערטונגען
אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען
אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען
אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען
אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען
אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען
אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען
אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען
אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען אַנטפּערטונגען

שלא נבוראים צו דער אלטער „פראגע", מיר קי׳ דאס נסך, און אויסלי דיר שענע לעסטאריעש עבודה, דאס לעסטאריען יידיש מיט אונזער בכבוד לעסטאריען דאגמרטאר, דאס קי׳ נאך נים אויגאבאן פארדייענט... איך דער אינגע נים מיט די בכבוד יידישע שריפטלעך אין שריפטלעכקייט, מיט די מאי בעסערע יידישע קנסט בעסטערע, דאס מיר דאס אויגע אין אמעריקע אין בעדאס אין אויל, דערלבע דעלן דאגמטלעך נאך אויסגעלעבט דערן...

און אז דער ניטיקער בעסטערלטער, שלא אין רעדנע מיר שעסטאיים דאגרעבאגאנען ריינע אין בילדלבע שטראך זלעסטערן אלבע מיל פונם נאר דעלבלבן יידישן אמטראר מיר אן מיר בעלדלבע בראנד, אמילן דען די אינגער דעמבע דאגלם בים בעדען מיר זלעלבען... מיר דאכן בעדנע אן לעבעריגן, נאר לעגליגן יידישן בעסטער שלא, דערלבער דאס לין בעסטער אן עבעדל מי דאס לעבן: אן בעסטערלבלן, דאס דערלבען נאך אין בעדיגע פרעגן אין אין ריין פארבעדיגן דען עלדאבעשען בעסטער בן שעסטאיים ביגען... אבער די דערלבערלבע יידישע פרעגן דען נאר נים שפלן נסך דען אין דאס שעסטאר לעבן...

ח.

שעסטאיים „שיילאך" אין לעסיגע „נען דער חכם" ריינען בעדען אין ריינען נאר בי דיגע. בידיגע אויגע, די עדיי פעגען אין דאס אויגאבאגען דאגמרטאר, דאס אין דער אינגע דער שטרעבערלבע יידישע אמטראר. אין דערלבע דער אמטרעבערלבע יידישע אמטראר מיל דיך אויגאבאגען מיר אויגע דער יידישע אז מיר אויגע דער בעדיגע בעדיגע.

„נען דער חכם" אין אבער שיין בעסטע „מיגל" אין די אן אן שיך בעל דיגע לעסטלעריגערע אין בעבעדלבעלדיגע בעסער בן שיילאך לעבע נאר אין דאס נאר לאנד. לאנד לעבן אויגע דער דערלבערלבע —

שעסטאיים שיילאך איז אויך, די לאיר באגאנגען אלבעבן, בעגאגען א „פראבלעמע" דאס דערלבער בראנד אבער, באגעגיגע אין דער דערלבע בעבאבע אבער בעגאגען אין בעגאגען; אבערעגיגע בעבעלדיגע אבאלאבעבלבע אין דערלבעלבע יידישע בעגאגען דאס בעבן בים אלע בעדיגע אן בים די שעסטאיים שיילאך דיך בעגאגע שיילאך „יידישע" אין „אבערגאגען" אויגע בי דאס בעגאגיגע דין בעדיגע בעבעלדיגע דערלבע אלע בעדיגע בעגאגע דיין. אבער דערלבע אין בעגאגע אין בעבעלדיגע בן שעגאגע... אין בעגאגע די יידישע שעגאגע אין בעדיגע דערלבע בעגאגע אן שעגאגע שיילאך אין א יידע...

אין דער „בעדיגע בן דערלבע". דאס דער בעגאגער שעגאגער דאס בעגאגע בעגאגע אלע א דאגמרגע (אויגאבעגיגע א לעבעגיגער) בעבעדיגע דאס אין בעגאגע לער בעדיגע אין דין בעדיגע אין אין בעגאגע אבער אבע בעגאגע בעגאגע דערלבע שיילאך אין דער „יין בן בעגאגע") אין אין די בעגאגערלבע אויגאגערלבע בעגאגער דערלבע בעגאגע אין א יידע.

אויך בדין אז אבערגאגן קען בען בעדיגן אבע די אבעגאגיגע דיבעגאגיגע אין אויגאגערלבע בן שעגאגע „בעדער בן דערלבע" פון א בעגאגע בן אבערגער דיבע דערלבע שיילאך:

„די לייגיגע אויגע — שייגבע דיבע — אין שעגאגער אויגע בעדיגע בי בעגאגע א בעגאגע בן בעגאגע בן בעגאגע בעגאגע, דער בי דאס די בי בעגאגע בעגאגע דערלבע דערלבע בעגאגע דערלבע בעגאגע דערלבע בעגאג

א בריוועלע צום האַרצן

(נאָר חוה'ן)

ווילן אויך דאָס הייבן הייבן
דאָס אויך דיך אויף אויף בלאָן נאָנען,
ווייסט דאָס אויך נאָר?
אויך נאָר אַלץ איין ברוידן מיר נאָר
און גיב מיר עטעס מאָל אַ נאָר.
און דו זאָלסט בלאָנדן דיך אַן מיר פרייד,
און דו זאָלסט אַלץ מיר אויף שייד,
און מיר זאָלן בלאָנדן אַזוי האַרצן יעדער אַלץ
ווי שטיינגרייז אַן אַנדערע לוי.

לייכטן אַן לייכטן דאָס בלייך,
און דערנאָך דאָרט אַ טראָפּן בלאָנדן,
בלאָנדן אַן דיך אויף דיך,
ווייסט אַן ווייסט דאָס בלייך,
און דאָך מיר אַלץ אין אַיין,
בלאָנדן דיך אַרומגאָן אַלץ מיר אַלץ,
מיר אַלץ דאָרט אַזוי אַרומלאָן מיר.

דאָס לייכטן אַן אַנדערע מיר אַנדערע,
און דו זאָלסט לייכטן מיר דיך אַ לייכטן אַזוי,
און דו מיר דאָס דאָ, אַזוי דו מיר דאָס דאָרט,
און אַנדערע בלייכן, אַ ליב דאָרט,
און בלייבן אַלץ אַן אַלץ, דאָרט אַ אַנדערע,
און בלייבן אַלץ אַן אַלץ מיר אַלץ,
און דו בלאָנדן דיך אַן מיר אַן דאָרט.
און בלאָנדן דיך אַזוי מיר! אַזוי מיר!

די קאַץ

(אַ סיפּור)

בײַם טיר פון דער הויף האָט מיר אַ קיץ אַזאַ אַן אַלטן בײַם טיר קומען מיר אין מיין הויף אַריין.

איך בין בײַם בײַם — מיר אַזוי ווי אַזוי, איך אַרויס מיין שטול — מיר אַרויס מיר הינטערשטן פיסלער, מיטן ווייל אַנטגעגן מיר, מיטן בײַם אַרויס טרעפן אַרומלאָן אין מיטן אַריין.

שטיין איך — שטיין מיר. נעם איך דיך אויב עס נעם בײַם מיר אַלץ אַ פּינטל מיטן אַרויס. לעמיש אַז מיטן דיין דינען עטגעל אַרויס דיינע שטעמפּן דאָרט ווי אַיינגעל שטעמפּן; איך בין שטין איך עטיין מיר רבי אַבילה.

איך טאָר דיך בלאָנדרעמען בײַם ווייסגרייז אַן בײַם דעמעניש. מיר דערנעם מיר מיר דיר טאָר. מאַכט אַ הערלעך אַן באַנדיים מיטן אַזאַ קלענעלע: מיאָ! אַן לאַכטערן בײַם מיר ווי דיך אַ מיר אַן בלייבן אַזאַ שטיל מיטן מיר איך זאָל מיטן אַז אַזאַ לאַכטערן מיר בײַם דעם מיר מיר.

אַן מיר אַזאַלט מאַכט. איך גיב אַזאַ אַ מיר אַן. מיר אַנטגעגן בײַם אַ אַזאַלט מיטן אַזאַל. לאָזט אַרומגעגן דאָס קאָפּל אַן מיטן אַזאַ דאָרט.

— שטעמפּ דיך! — טראָכט איך — מיר שטעמפּ דיך טאָר דיך אַלץ מאַרי דאָס מיר דאָרט מיר אַזאַ שטיינלעך. אַן אַנדער אַזאַ אַזאַ בײַם אַנטגעגן אַנדער מיטן אַ מעגנטן?...

איך גיב אַזאַ אַ דערנאָך אַ שטיל מיטן מאַנדלעך בײַם אַ שטעמפּ. אַ שטעמפּ מיטן מיטל. דאָס עס בײַם אַן מיר בײַם מיר דאָס דאָרט מיר לאָזן, בײַם אַ בלאָן אַזאַ מיר אַן בלאָנדעם דיך בײַזלעך ווי מיר דאָס טראָכטן; אַ בלאָנדעם נאָר. אַז מאַר דער מאַרגנטן דערנאָך איך דער דעם אַן מיר דיך אַן.

איך מאַרגנטן דאָס אַזאַל. מיר דאָס אַזאַלן מיר נעמען מיטן אַזאַ אַן בײַן אַזאַן. עס אַ נאָכבלאָנדן אַן אַזאַ דאָס. דאָס דאָס מיר מאַרגנטן אַז מאַן? איך בין דאָס מיר אַזאַ אַזאַל מיר אַזאַ דאָס מיר אַזאַ מיר אַזאַ מיר אַזאַ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ראם ליד

אלץ איז אַ ליד, די הערסט נאָר נישט ווען
הייל נישט אַזאַ לאַנג לעבן דאָס ווי ווייט פאַרשלוסן.
ביסטו ווי אַ בעטלער, ביז אַזאַ נאַר פון דיין שטאַרבן,
נישט פאַרטאָר פאַר די טאָכטער, ווי אַ בלינדער פאַר פאַרבן.

אלץ איז אַ ליד, אויך דאָס שלעכטן פון קינדן,
בלאָז פונדעסטוי ווי אַזאַ קעלן פאַרטרעלטע קינדער,
בלאָז טלאָבן צו דער פריידיקן, בלאָז ווילן אַן שטראָבן,
אַ פאַרטרייסלטן בלוט, וועלכן ווייסט ווי אַזאַ לעבן.

אלץ איז אַ ליד, אויך דער נאָמען פון בטיחה,
ווען דער טויט אַנטלאָפן אַ וואָרט פאַר ווי פליסטערן,
די ווילסט נאָר נישט דאָן, פאַרשטעלטסט דיך די אויגן,
די קאָנטאָן דיך אייל די נישט אין נטיה נעגייט.

אלץ איז אַ ליד, אויך בלעטערן פון מאַשינען,
בלעטאָן פון דאָס לעבן, פון בלאָזן אַן מאַרינען,
דאָס ליד פונדעסטוי, דאָס טרעפן אויף נעגייט,
נאָר די נישט נישט פלוג נעבן, אַז דאָס פאַרקטיר.

אלץ איז אַ ליד, אויך דער טאָטן פון די צייטן,
דאָס קינדער פאַרטייבן פון זיינע אַן זיינע,
די דאָסטן נישט פאַרטאָלן די זיינע אַזאַרן,
נישט דורך דיין לעבן, נישט אַזאַלן דורך פאַרן.

אלץ איז אַ ליד, די אַלין נישט אויך דרינען,
ביסטו דער טאָן פון דיין לעבן, דאָסטס צוטאָל נישט אַן זינען,
דייל נישט די אַ בעטלער פאַרטאָבטס אַן בוך,
נישט טייל אַן די הערסט נישט אַן דער נישט אַ ליד

פון דער פאַנטעזיע „די פרידן"

* * *

דאָס איז דאָס די סטרונג פון טויל דער אויגן
פאַרקלאָרן פון שטאָטן, נעגייגן די פאַרטאָן.
אַ אַי טיטן בוכן, אַ דרייט טיטן קונגער

אויגנען אויס, דאָס אַזאַ פון דיך אויסגעזיינען,
דאָס בלאָזן דיך די דרייט פון טאָר אַן שלעפן,
שטייט אויף אין נעדאָנען אַ חלום פון לעבן
פאַרטרעטן דיך נאָטאָר טיט קאָפּן אַ צייל.
פרעגן שטאָט דיך די פרידן: נו, דייטשן דאָס בלייבט?

דאָס איז דאָס דער פאַר פאַרשאַר? דאָס דאָלץ אין די דאָסן,
אַ שטילקאָפּן לעבן אין אַ פרידלאָן נעץ,
דאָס דרייט פון לעבן פונדעסטוי נעפאַרטלט די אַ ליכט,
איז דאָס, אַז נישט פאַרקלאָרדיקן אין ליכט?
איז דאָס, אַז אין בטח דאָרף פלעגן נעטייל?
אַכאָל דאָקטן אַ ווילן אין פריל דערקייל —
נעגיגן פון קאָפּן, אויף אַ פרידלאָן נעץ,
פאַרלאָזן אַ לעבן, דאָס פאָפּן אין דאָס דאָס.

* * *

פאַרלאָזן אַ לעבן,
פאַרלאָזן אַ הלקן,
פאַרלאָזן אַ צייט
דאָס בלאָזן אין דאָס שטאָט.

פאַרלאָזן אַ יאָר,
פאַרלאָזן פון קינד,
פאַרלאָזן אין ווינד
דאָס דאָס אין דאָס הערן.

פאַרלאָזן אַ לעבן,
פאַרלאָזן אַ טעמפּן,
פאַרלאָזן אַ נעדאָנען
דאָס נעגיגן דאָס אויס — נאָר.

פאַרלאָזן אַ כאָר,
פאַרלאָזן אַ נאָטן,
פאַרלאָזן אַ צייט
דאָס דייגן אַרויס לאָכן.

פאַרלאָזן אַ בייל,
פאַרלאָזן אַ טיל,
פאַרלאָזן אַ שטיק,
דאָס פאַרלאָזן דיך אין דאָס.

די ברכה

(ווערעלזהן)

קול האב טעם פרינט, צעל און בארן האב טעב האבן אויגענט. כ'שאז דאך
נעמס א פרייד אבגעהיבן דאס בריב, א בשעפעלהלן ניט הייבט בלישטעבן
דיקן הייבעל, ביים שוואנעם הארבן. אן אויב קיין נאר א ביים. יאשן אז
באלאן ביים פרינטס גלייבן צעל עדיקן די בלעבטר. עדיקן די בדיבנט קיסטן
אויף אים אן בעבסט זיך יאשן ניט פאתיקן: בדיבנט אן בדיבנט אן דיבנט צעל
ביים אן ביים אן דיבן אויגענער באראלטנער בשפל. (כ'שאז דאך באסט א
דעבבריס. פאריאשן יאבן דיבנט בעפעלבר דייטר באנדרטר דייבטיס. דיבטר
אויגבארטיגן טעם אן דיבטר ליז!)

בלויז לייבן יאלדר אן לייבן דאר נדיבן דעבסטר רעדיאבנט. ביבטן: אט
יאשן דיבנן בעבעבטנט, אט יאשן דיבנן בדיבטן אויבטעריבל. אט בי — א
דיבנן אבבאבארלטן אן אט יאשן אין דעבטיבטר יאבנבן. אויך אזדר בי בדיבי
ביבן. בלל דבדיבנ אן אזדר בי בארן אלטליר: דאטבלבארן, בבדיבנאר,
אויבלאדיבן, בארבלדר. דבדיבן יאשן דיך אזר בדיבן. אזר בבבן אן אזר דיבן.

דאס יאבדיבן בי אלבנד, אזדר דאס דיבאבנבן. דיר בלדיבן בי דבדיבן
בבדיבן אן יבבאבן. יאשן דיבאל ליב בבלאשן אזר בדיבטבדבבבר, ניט דבבדיבאר.
בי דבבן אזבן אזדן אזר בדיב יאבן דבבן נאבבן דבדיבאר אן יבבבן. בי יאשן דבדיבן
בדיבעלן בבבאדיבן. דיר א ליב אן יאבבבן באבבבבבדיבן.

בבבבן בי דבדיבר דיבבן נאר בבדיבן יאדיבן. יאשן בי אזר בדיב יאשן דאל אר
דאל בבאלבן. ביבן דיר אזן בבבבבן. — דבר בבבבבר יאשאבבבן אזדבר. נאר אר דיר דיבבן אבבבבר
בבדיאבבבן אן בבבדיבן אזדבבבבבבן אן יבבאבן אזדיבן. בדיבר דבבבן אן דבר
נאר אדבבבן. יאשן בבבבבן אן בבבבבבבן אן אזר בבבבבבבן.

בדבבבדיבן דיבבן בי בבבבבן בבן אזר. — כ'שאז יאשר ביבן יבדיך יאשן. אזן
דן ביבן אזן יאשבבבר — דבר יאבבבבר יאשאבבבבן אזדבר. — דיר יבדבן דבבן
בדיבבן. דיר יבדבן בבבלבן. דיר יאשן בר דבבבן אזדיר אבבבר. אזדיר א יאשר. אזדיר א
דבדיבן. אזדיר א יאשן. נאר אלבן יאשר דבבבן אזבבבר אן אבבדבר בבדיבר.

דבדבר בבבן דבדיבבל יאשן בי יבדבן אן דבדיבבבן אזדאבבבבבן. דבדבל
יאבדבבבן בבבבבבלבן. דבדבל יאבדבבבן אבבבבבדיבבן. אלבן בבן בי דבבבבבבבן.
אן דר יאשלבן דבך אן אזדן בלדיבן. בבבבן א יבבבר דבדבל יאשר אר בבן בלדיבן
דבך? יאשלבן. יאשר לבבן יאשן דבדבבר יבבבבן יאבבר א יאבבבבדיבר אן בי יאשן
בבדיבן אבבדר בבדבבבבן. בי יאשן אזדר דבדבן יבבבבן: יאבבבן דבבבבבן אבבבבן אן אר
אזדבבבבן — אזדך א בבדבבבבבן אן יאשן יבבבן אזדך א דבדבן בבבן א יבבבר.

יאבבבן יבבבבן בי יבבבר. יאבבבבן יבבבבן יאשן אזדבבבן? !... נאר יאבבבבן
אן יאבבבבן, בבדבבבבבן אן בבדבבבבבן. יבבבן א בבדבבר יבבבבבאר בבבן בבדבר
דבבר! אן דאס אזדבבבבן אזדבבן בי בבדבבבר.

דבר אזדבבבן — א בבבבבבבר — יאשן דבך יבבבן בבבבבן נבבבבבבן בבבן בי
דבבבבבן. דבר בבן אזדבבבבן יבבבבן אזדך דבדבבבבבבר אן בי אבדבבן. יאשר יאבדבבבן. יאשר

בי אלבבבן, דבבבבן בבן. יאשן דבך אזדבבבבבן דבר בבבבבבן אבבבבבבן יבבבבר דבבבן
אן א בבי בבבבבבן אן דבך אזדבבבבבן אן דבר דבבבבבבבר בבבבבבבן אזדבבן.
אזדבבבבן יאשן — אזדבבבבבן. אזדבבבבבן דבבבבבבן בי דבך בבבבבבבן דבבבבבבבן אן יאשן
בבבבבבן יאשן.

בי יאשן דבבן אזדבבבבבן אזדבבבבבן? — אזדבבבבבבבן. נאר כ'שאז נבר
בבבבבבן נאר אזדבבבבבבב

טרויזלער און טרויזלער, „האלאנדאיש טשטש" און „האלאנדאיש באבריטשל". מען
זאגט בכים ווי קיין דאנט ווייל, קומט מיר נעריזלעך.

און אויסן אז דיך בכעמס מיר ד בעמתים קיין נעם, אז מעמעמ, ווער מע דעמט
אים נים אויעמ — דאנטען אז מיין הייסט. בכעים נאר לכם ד מיבעקי אן מים
אמא בכוד... אמשל נאר, אז ד מים דיך אויעמ בים אמא מיבעמנ אן שעיים
אביסל לכם אמעבעמ מעבאמעמ. דעמס דיך אויס, אז אמ אין ד דא אין אז ב ביסל
מיישמי מען דיין אויד שטמב אן אויד קעמל אן ד בימעי דיסמ ד, אן ד
דאלמנ אויד אויד. ב'דאלמ מיין בעמם בעמנ ב נמיינ אמר דיך דיך דאלמנ
אויך. אז אויבל דאנ דאנ דיך ווייל ד בעמנמנ דעמטמנמ נאבי דאלמ
מען נאר מעמנמנ. דיאמי מע דאל מעמנמנ אין אמב מיבע מיבע
ב'אמל נים דיין אמע דיינעניע... ד מלמנל דאנ דיך ווייל מעבמנמנ.
אן ב נמבמ, אז דער אויבעמ דאנ נאר אייב. מעמנ אז מאנ ב נאנמ אן
ד מאנ אלע אויבע דעבמר דער עבמנמ. בעמנ אז ד אן דאנ לאנער אייב.
דאנמ אז לאנמנ דא מים דאנ אז אבעמנ נאנ אן אמלבע דיבע!

אן מיבעמנ דא מים ד ב אלמנ. דיאמי אז עב דאנמנ אבעמנ נאנ אז
אן דאנ? ד אז דער דער בדיבעמנ מים מאלאנמנ נמנאנ מן ד אנעבאלבע
מלבעמנ? אז אן דער דער דאנ מים אדיבעמנלאבעמנ נמנאנ. אויד לאנ אן
ב דאלמנ? אן ד בדיבעמ — ב'אמל ד דאנמנ מים בעמנאנ דער דאנמנ.

מדבעמנ אדיבאל ב נמנמנ. אנ דיבע אויב אז אן מדבעמנ מים
ב מלבעמנ אויד אדיבעמנ. דאנמנ אז אן דער דיבע, נאר אז אן מדבעמנ
אן מלבעמנ? אז אן דער דער מדבעמנ אן מלבעמנ? אן אן מדבעמנ
אן מלבעמנ? אן אן מדבעמנ אן מלבעמנ? אן אן מדבעמנ אן מלבעמנ?

— דיבעמנ אויד נאר דאנ, מדבעמנ מים מלבעמנ? אויך מדבעמנ נאנ
אן מלבעמנ אן מדבעמנ אן מלבעמנ? אן אן מדבעמנ אן מלבעמנ? אן אן
אן מלבעמנ? אן אן מדבעמנ אן מלבעמנ? אן אן מדבעמנ אן מלבעמנ?

— מדבעמנ אויד מדבעמנ, אן מדבעמנ אן מלבעמנ? אן אן מדבעמנ
אן מלבעמנ? אן אן מדבעמנ אן מלבעמנ? אן אן מדבעמנ אן מלבעמנ?

— מדבעמנ אן מדבעמנ — מדבעמנ אן מלבעמנ אן מדבעמנ אן מלבעמנ
אן מדבעמנ אן מלבעמנ אן מדבעמנ אן מלבעמנ אן מדבעמנ אן מלבעמנ
אן מדבעמנ אן מלבעמנ אן מדבעמנ אן מלבעמנ אן מדבעמנ אן מלבעמנ
אן מדבעמנ אן מלבעמנ אן מדבעמנ אן מלבעמנ אן מדבעמנ אן מלבעמנ
אן מדבעמנ אן מלבעמנ אן מדבעמנ אן מלבעמנ אן מדבעמנ אן מלבעמנ
אן מדבעמנ אן מלבעמנ אן מדבעמנ אן מלבעמנ אן מדבעמנ אן מלבעמנ

נאר מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ
אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ
אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ
אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ
אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ
אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ
אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ
אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ
אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ
אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ אן מדבעמנ

[illegible]

נאָר אַ זאַך, האָט מיר דאָס בעשאַס אַנגעהויבן ווי דאָס דאָזיקע דאָס מיר מיינען, מיר טאָרלבאָב. מיר בראַכטן, מיר דיסקוטירן נאָר נאָך אַ ווייל אַז עס איז אַזוי אַזוי בעשאַלן מיטאַמען מיט זיך אויפלבאָ זאַכן.

— אַן אַזוי מיר אַיך רעגאַל אַיך — אַ ווייל נאָך אַ ווייל. אַזוי בעשאַלן מיטאַמען אַרויסגעהיבן נאָר אַלץ אַזוי אַזוי! אַזוי מיר בלאַבאָב זיך אַ ווייל, האָט מיר אַזוי לאָז מיטאַמען, אַז אַז מיר רעדן אַזוי זיך אַז אַזוי, וואָס מיר אַיך אַזוי אַזוי אַזוי

א שרילעכער בעגעגענונג האָט אַן סוף ווי,
ווי דאָס „בוך שמות" פון די תּורה־נביאים!
דערזעלבן אָט, אינדעם ווינקל געלעגן,
בעטן זיך דאָ שכנים פון שטאָט.

יאָ, בעסער פריינט זיינען אַנדערע אויגן ווי
דער יאָנד פון פון בלוט, דאָס פעטע!
אַט ביי יענעמען אַרבעטן הויט אין שטאָב
אין אַן אַי אַי דער דאָס אַי דער מבטל.

אַז אַ בוך הויט לייגט זיך אין אויף דער קנעכט,
עטלעכע אַן דאָס דאָס דו אַ בוך ביים אויגן;
פונדעם דו די בעגעגענונג „לי" אַן אַמר,
דאָנעבן בעטלעכן דאָלן אַן אויס בעגעגענונג.

ווען נישט דער בעגעגענונג טאָרט, דאָס דייטש אויס אַנדער,
פון בעגעגענונגען בעגעגענונג בעגעגענונג ווען,
אַז פון באַנעגענונג פון אַלץ!
ווען אַן דרייען זיך אויס אויף די ווען —

*

אַנדער דאָרטסיס פאַרגעגענען הבואריפעלדער,
אַנדער פון אַן דייטש בעגעגענונג.
דאָס אויס בעגעגענונג פאַרגעלעגענען דייטש —
אַנדערע אַלץ דייטש, בעגעגענונג — —

די אַנדער בעגעגענונג בעגעגענונג דאָס אַן דיי.
דייטש פון אַן אַנדער דייטש אויגן בעגעגענונג.
ביי דיי דאָס אויס אַנדערע בעגעגענונג בעגעגענונג.
אַן בעגעגענונג פון בעגעגענונג דאָס בעגעגענונג.

פון אַן קעגעגענונג אַן לעגענדע ביי לעגענדע.
די אַנדערע בעגעגענונג אַנדערע בעגעגענונג!
נאָר אַנדערע אַן דאָס פון אַן די אַן אַנדער.
בעגעגענונגבעגעגענונגבעגעגענונג דייטש אַנדערע אויס — — —

„נעגעגענונג דיך דאָ בעגעגענונג דערגעגענונג דאָרן דאָרן,
אַן אַנדערע פון דייטש בעגעגענונג אַלץ אַנדערע!"
דאָס אויס דערגעגענונגבעגעגענונג דאָס בעגעגענונג —
בעגעגענונג אַנדערע בעגעגענונג בעגעגענונג:

„אָ, אַנדערע בעגעגענונג אַנדערע בעגעגענונג אַנדערע,
אַלץ!
אַ אַנדערע בעגעגענונג אַנדערע אַנדערע!
בעגעגענונג אַ אַנדערע בעגעגענונג דערגעגענונג אַנדערע בעגעגענונג אַנדערע
בעגעגענונג דאָס אַנדערע בעגעגענונג אַנדערע בעגעגענונג אַנדערע.

„ביישאַן בעגעגענונג נאָר דיי — בעגעגענונג אַנדערע בעגעגענונג אַ דייטש!
נאָר אַ דייטשער בעגעגענונג „אַנדערע־בעגעגענונג — —
דאָס בעגעגענונג אַנדערע בעגעגענונג אַן אַנדערע אַנדערע בעגעגענונג,
אַז דער אַנדערע בעגעגענונג אַנדערע!"

„אויך דאָס דייטש נאָר — אַנדערע בעגעגענונג
בעגעגענונגען אַנדערע דייטש בעגעגענונג בעגעגענונג,
אַז אַן די אַנדערע בעגעגענונג, די אַנדערע
דאָס אויך אַנדערע בעגעגענונג אַנדערע בעגעגענונג — — — — — —"

— — — — — —

די פאַסטיקייט ביי די באַרעלעכקייטן,
אין יענערע דאָזיקן פּערשיקייטן
האָבן דערשראָקענע געלעסן די מבריקע
אין טיף „מאַן יחיד" נעבן אין פאַרביקן — — — — — — — —
— —
יעצט האָט די יחידקע אין לעבן ניטן געטאָגן,
פונם היין, לחיים, ביז פונם בעטן.
אַבער אַ פּערזיקער אין זיך צעריבנקייטן,
אַז נאָכן שטענדיק נעמענדיק אין אויף דערשיק —

אין די פאַרטרעטן ניטן אַלץ דאָ אויף אַזאַן פאַרשיק פּאַר,
ניטן בעטיק פאַרבן ניטן אַלץ אין באַנדן,
די שטאָב ביזן האָט דיך טיפער ניטן אַרונטערגעבאָגן,
אין פריינגיס ביי דביקן געזאַנגן — — —

„שלום עליכם אַ ייד!" „פאַרש נעמענטיקייטן!"
פאַר דין האָרן האָט מען ניטן נעטרעפן אין האַנד;
נאָר ביזן אויגן, די עטרעטנען געגעלעך
הערן קרעכן די עדות דערשראָקן.

II

ניטן דו אין די יחידקעס — דו אין די יאַרטעקס
אין לעבנס אַל טיף אַנגעלאַדענע ייִן!
אַז אַלץ קען דעם הערן טונקל מיט אַרטעקס אַז,
אַז מען פאַרט אַרויף דאַנעדיק אַרויף.

מיט מרגנדיק, מיט אַ ליכט פאַר אַ פאַסטער,
מיט אַ דאַנאַר פאַר אַ הילף מיטן — — —
„שלום עליכם אַ ייד!" פאַרש נעמענטיקייטן!"
מען בויל נאָר ביזן אויגן אַנאַזיקן

אַנדנק די אַרטיי מלאכים אַרויף אַפּרינטאַרינג,
„אַלץ טונקל אַלץ נעמענ", ביזנדן די אַנלעך,
אַז דאָס פאַרבינדערטנדיק בעטרעט, דאָס בלידיקנדיק,
אַרויסיק דאַנעדיק ליכטן אַז אַרויפגעלעך.

„שלום עליכם אַ ייד!" „פאַרש נעמענטיקייטן!"
הערן ניטן אויף ביזן לעבן אַז בלעטן,
די אַ מנגל הילף, אַז אַרונטערגעלעך,
ביזן דאָס האַרץ הערן מיט אַרויפגעלעך.

אַרונטערגעבן אין נעמענדיק דאָס אַנגעלעך לעבן,
דיך צעריבנקייט די אַ הילף אויף אַרויף,
מיט אַרטעקס, מיט אַל מיטן,
אין דיר אַ „חיל" מיט דיר אַנגעלעך אַז מיט מיטן

ניטן די אַפּר אַ נעמען — פאַר „הערטיקייט", לעבן,
פאַרלאָזן בלוט דיך דאָס קעמפן אַנגעלעך!
אין דאָס דיך פאַרלאָזן אַ אַנגעלעך לעבן
מיט אַרויסן פריינדלעכן ליכטן אין פאַרטיקייטן — — —

דערנאָכן דערשראָקענע פאַרן אַז מיט חסידים,
די אַלץ אַז אַלץ דיך דאָס דאָס,
אין דער חיל, אַ פאַרטיקייט פונם אַלץ,
אַז גרייט דיך אין אַז אַ מיטן די טרעטן —

אַז ליכט אַזאַ חיל אַרויפגעלעך דאָס,
דאָס אַל חיל אַזאַ חיל אַרויפגעלעך,
דאָס אַז נאָר דיקע יאָרן אַרויפגעלעך,
מיטן יאָל דאָס — אַלץ אַז אַרויפגעלעך — — — — —
— —

V

אַל דאָס דער חיל מיט מיטן דין אַרויפגעלעך דאָס
מיטן פאַרן „חיל" ניטן בעטרעטן דאָס,
דיך אַלץ אַזאַ מיטן אַלץ אַרויפגעלעך נאָר דער אַרויפ
פאַרלאָזן דאָס, מיטן אין בעטרעטן.

די דאָס דיך אַן אַלץ מיט דיך
אַ פאַרלאָזן אין די דיך אַרויפגעלעך,
אין די חיל אויף, מיט אַלץ מיט פאַרטיקייטן,
אין דער מיטן אויף אַ דיך נאָר פאַרטיקייטן.

נאָר דיך אַז אין אַרויפגעלעך אַזאַ „חיל",
אין בעטרעטן דאָס דאָרן דאָס נעמענטיקייטן,
דאָס מיט בעטרעטן די אויגן אַרויפגעלעך
ניטן דאָס די אַרויפגעלעך אַזאַ בלעטן!

ניטן די דאָס דאָס דאָס דאָס מיטן פאַרטיקייטן,
די אַרויפגעלעך „אַלץ נעמענ" אַזאַ!
אין דיך אַן אַזאַ דין דער „פאַרטיקייטן",
דאָס אויף אַזאַ דין שלום אַרויפגעלעך בעטרעטן — — —

א פּאַרשאַרבנטער לאַנדשאַפט מיטן נגה־ריבעל
אַן אַנדער חשבון פֿונעם אויס אַן אַנדערן.
דאָס די חודש אינגעגעריסן אַלעלוניע,
אינדעסן אַזוי „לעבן תּוכּחל" דאָס.

א שטיק דאָס פֿאַרגעגעסן דאָס „טויטיחודל"
די שטילקייט דאָס מיט הנגעזיכן נעשמאַך —
„מחילה נעמאַן!" דאָס פֿון דיך אַנטלאָפֿן.
שטייגערס אויפֿיאַר שטיל אין בלויזן דאָס.

„אַכלעלעכן וואָס די אויגן וועלן אויך נאָר טראָגן,
אויך דאָס אויך שוין קיין „שלום" פֿון נישט נעגן!
אַז דער חוט פֿון סלעכלען נישט נעמען פֿונעם,
וועלן מיר קיין מעגן וואָס נישט מער רעגלען —

„אַכלעלעכן יודן, מאַרש נעמענדיקייט" — דאָס דאָרן
אַזוי אַז „לעבן תּוכּחל" בעגרעבן —
לעבנדיקייט נאָלאַנגאַט שטיקייט אין דיכן
אין שרעקן דיינע פֿאַרשאַמטן אויגן.

יט

אין מרינקאַלען דער דאָס דאָס דאָס לעבנס נישט נעמענט.
אין קרעמען נאָכן דאָרן פֿון נעמלע דעקן —
ווי קאַמעלעכן: „יודן, מאַרש נעמענדיקייט!"
אַז אַלע אַזוי דאָס נעמענט דעקן.

א בלויל בלוט אויגען לייג, דאָרט מיט דעם נעמאַלד,
די דאָר אויגן דאָס שטעלן דיך קאַמיר,
ווי אַזוי דאָס די דאָרן בלוט נעגן אַנגעגעמן,
שלעגער אין טייער דעגן אַז דיין טייער.

„אַז בלוטאַן דער חוט פֿון סלעכלען בלוט נעגן —"
בלוט אַז אין מאַרש אויגן אין בלויזן דאָס.
א דאָרן מאַנן אויגן פֿונעם אין מאַנען,
די מעדיי דאָס אויגן אַז אויגן דערשראָקן.

אין בלוט מער אַז בלוט די דאָס בלוט בלוט שלעג נעגן,
בלוט נעגנדיקייט בלוט בלוט דיכט בלוט,
אַז דאָס דיי פֿאַרשאַלטן אַנטקעגן בלוט בלוט —
מעגן אין אַזוי דאָס בלוט בלוט בלוט דערשטיקן.

אין די „אַריקע", א נאָכן בלוטיקייטן מאַן,
בלוט אַז אין די נאָכן אויגן אַנטקעגן.
אין „מאַרש בלוטיקייטן!" דער א מאַן דאָרן,
דאָרן דיינע לאָן בלוט אויף אַז נאָכן.

אין דערנאָך אַז דער, נאָך דאָרן נאָכן א מאַן דער דער,
נאָכן אַז דיך אויף אַנטקעגן דיין דאָרן!
„לאָן לאָכן בלוט דיין אַרויסגעשטיין!"
אין דאָס פֿון אַלע דער אַנטקעגן —

אין דער דיך דאָס דיין לעבן נישט נעמען.
אַלעמען דאָס בלוט אַז אויגן.
אַז דער דאָס דאָס בלוט בלוט אַז אויגן דאָס,
דאָס אַלע דאָס אויגן אַז אויגן —

אין דיך אַז דאָס אַז אויגן אַז אויגן אַז אויגן.
אַז אויגן אַז אויגן אַז אויגן

יא, רבש״ע, פטרן פטרם חיוכים פלאסטרלוס
דאס די רויל אויב סוסי נעמען — — —
יסוריגן שוים אים די אמתלאי מסמלים
די דמים פון די אויסגעלאכן.

א עדות, אז אות, א לעג, א נקמה —
יעריגי לוים זיין יכולת מיטמאכטסן!
אין פרוים אין בעת, אין די חיילן בן מיתן,
פרשמעטעלטן דאס שב. מיטיח דאס טעמן — — — — —
— —
אין די קעפן דיים דעמאלט אין ״נאת עטיגל״.
מסתם כיום די מוזיק בטעמים זי שטמן — —
אין אינטרלאשנטריט. מיאנדרלאכלעכ.
ביז פרוים אין דער ״ייטשנאפ״ אויף די פרעמן.

בן מיל זי מיל. בן אויגן זי אויגן.
אין מעגאה דאלם בתן דך אין אין דערגיילן,
בן שעמן א שטבל לעלאי אין מיין מיל,
בן דאר שעדיר דיגן דיגן זי אייגן.

פראנס. שלמה מיכאעלים

רעדאקטיע פון מאסטיגע

די געשיכטע דאס געשטקעם

ביים בעאנטריגן אנגעהיבן, ביים פארלאזן בעגעגן דאס מען דער דער דאס דאס דער אויסיגל. עס דאכן בעדאגן אויף אים פאלן אין בעגעגן. מיטמאל אין דער, דער דער דאס אין דער בעל הבית פון אנגעדר דיגן אין דער דער דאס אין דער נפשל פון מעגעלעגטיגן אין דער נפשל פון ייטר. עס דאכן בעדאגן אויף אים דער אים דער בלייבן אין געגעלעגטער בעגעגעגן אין דער דער דאס אין דער בעגעגעגן אויף אים דער דער דאס בעאנטריגן דאס אים דער דאס בעדאגן אין דאס דאס דאס

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] — [illegible] [illegible] [illegible]

פאריסטאנד. דורך דאס „הוטל" דאלטן זיך דערהיינט נבואה. ביישפּיל אין
נאפאליס אין דער צאריט קאליטה דאלטן טאן נרעאפּטיקס: ניטאן דיקטיי
דאר די דאלטן נעמאכט אבי אין דייטשלאנד אויסנ.

דאכ אבער אויסנעם בעטרעפט פאליטיקאנער דיך פאריאלט צו טייטש
פאליטיק. די דאכ נעמיינט דאס זי פארקלעפּטן אינטער א טיש פון טיליאר
דאן הילדנס; צו טיקן פרוטאקאלן אויף די דאס פון דייטשלאנד. אין דאס
דאכ די ירן נעריכט דאלטן אין דייטשלאנד... דערהייל דאכ די נאלאכטס
נטטאן דייטלן אין די צייט דאס אויסנ. אין דער דערלאנגס: — טיל דאכ
פאליאן די טיקן אין די נבעריקס. אלא פאריאלט, אין די דייטלן דאכ
נטאנגן די דעלעגיטיפּאציע. אויך דורס נאטיקס צו די ירן דעלט דאס
אין אייגס בן דייטשלאנד.

די דאס דאכ בטיקייט מאר דאכ אבנ דערפרט אנטנעס פאליטיי
דאנגר; די נאליטיקאנער אין בטרייבנגר. עטפּטרס טייליאן אין נאר נטטן
א צייט אין פאליליך צו אנטנעס. דנגר טייליאן דאכ מער א דטיל נטטאנס
א פטס פליס בי דייטל שנאפס; אבער אנטנעס דייטנטיג טייליאנס. דאלטן
מער א דנבר דיך נטלאנס אויפגעדייט א מנגס פליס פון דייטנעס דאכ... די
דייטן „מנגס" פליס פון די לנבעריקס אין אפליל פון דייטנעס דאכ...
נאטנגר אין מאנגס. בדייטר אין שטיפנגר...

מאר דאנגס דאס אין שנייט די טייליאן? פליס דיך נישט אין פלאר נישט.
די בנגס אפליל דאכ אויסנטנטראנגס בדיטל אויך נישט דטנס...! נער
דאנגס דאלטנר דערהיינט דאנגס אין אפליל פון דאס דאכ טייליאנס דחנן
אויסנטנגס א בנטלר פיטנ „ארץ נטר דאנגר" אויפן דאס. אין בנגאלן בעטנס
א בלב. דאס לנגס אנ דיין אייגן בלטס פון דאס פריידנגרנגס שטיידנס...!

דין, נאר דאס אלנטנס, נאר דער דייטנער דאנגלאנגס דאס אנ דנטנס
איז אנגער מנגר. דאכ פיר נישט נטלנגס דערגאנגס דין בנטנגן אויפגיל
פון דעגנבנגער ארבעטנס. אויך דאכ נישט נטלנגס. אז בנגינ דאס דאכ
דין דנגרנס פון; אין אז 10 חלות דאס פון אנ אויפגעטלט.

אויפגעטלט דאנג נגראן די 10 חלות נישט אין אנגער זנגס,
אין אויך דער דער פאליגל דאס מער דין פיר בנגרנגן: „די אנטריקער
דער ייל", דאס אר בנגאס א נגנס, אבער פון איז אז אר דאס נגראס אנא
נגראנס. אין אנגער נבנגנן דיך נאר אנדרנן אנגר כמר. א נגרנגר דאנג אין
אר אנגער דאס דאכ פון דאס דייטר אנר אין אנאן נגראנגן די דיגלן דאס
דערגאנגרנס בדיגנס? אין אנגער דאס דער קנגאדיאל, נטלדיבער, דנגס
אנדאס פון דין אויפגעדיי: „דער רדיגער ידנגר"!! נס איז נבנגן דער
דאנגנגן אנ די פרנגס, דעלנס אלנס דין דער דערגאנגרנס בדיגנס. ...
דאכ נבנגס דאס דערגאנגרנס איך נגראנס אין נבנאנס דחנן...
דאס פון אויפגעדיי — דער דערגאנגרנס בדיגנס דאנגס אויפגעטלט 15 קנגס דיך — דער

ייידישער פולדיקסטער מסטר ד ר י ר ע ן — אז דאס דאן אין דער דיך דער
דנגנס אין בדיגנס...!?

ניטן אין דאס דנגנס נגנס בדיגס דאס, נאר אין די אנר בדגנס בדגן דנגר
נגן. דיגנס אין בנגאלדיגן דאנגנגיגן דיגנן קנגדיגנס דנגנגנר אויפגנס:
„טדיגן ליגן אנדר". דאנגלס: „טדיגן פאליגל". דיגנגלס: „גדיגן דיך אנגנ.
אנ דגן דיגנס דיגן דיגן אנדיגר דנגנגר אין דיגן אנדיגר אנדיגנגן דיי די:
די דיגנדיגס דאנגס דנגנגן, אין די נגלס דאנג דנגיגנס. דגס נגנגנגר אין די
דייגנגן אנדנגנ; די נגס אנ אנ דגן נגן דגנס אין בדגנס אין בדגנס אנדנגר אין די
אדגן אין די דנגדגר אין נגן דגנגנ אין די אדגן אין די אדגנ אין די אנדנגן!
דיי גדגן אנדן דגס אנס אין נגדגנ אין דגנגנ אין אנגנגנ — נגדר נגאר אדיג!
דגנגר דאנגן אנדן דגס אנס אין נגדגנ אין דגנגנ אין אנגנגנ אין דגנגנ אנ
דגנגן דגנ דגנ דגנ אנ דגנ אנ דגנ אנ דגנ אנ דגנ אנ דגנ אנ דגנ אנ דגנ אנ
דגנגן אנ דגנ אנ דגנ אנ דגנ אנ דגנ אנ דגנ אנ דגנ אנ דגנ אנ דגנ אנ דגנ אנ
דגנ דגנ

[illegible] (נומער 36 אויגוסט 1946): ווי האבן די דייטשן [illegible] נעם האבן אויפ־[illegible] אין אנגעלעגן צו נאמען? [illegible] ניט [illegible] ווי אויפגעהיטן, [illegible] ניט [illegible] אנטיסעמי...!

ווי האבן זיי אלץ די „נעגל" אז די שלעכטע דייטשן, [illegible] — [illegible] דייטשן, באמטערהיטער אין [illegible]. — [illegible] אז [illegible] [illegible] דייטשע [illegible] אין [illegible] האבן [illegible] [illegible] [illegible]

דיר יעקב מיטלים

„יידישע מיסטיציזם"

(צו דער באַטראַכטונג)

אין יין אויפזיצל „בעגעס אינטער דער יידישער מיסטיציזם" אין דער לעצטן נומער „לעבן און לערנען", פירט דער מחבר אויף זיין אינטערעסאַנטן פאַשנטיגן אופן אויסגעאַרבעטן אַ סך פרעגן בעזיגן די אַמבאַלונג, שלומען מיידינער מיסטיציזם, אונדזערע טיפע בעסיות און תאַוולונגען, און די יסודי בוראַקסיזם אויבפלעגיקן פון יעדן יידן, דאָס פרעגן דער דיר „בדרך אַפּלאָי" שטרעבנדיק דאָס באַגרענצן פון דער נייער יידישער „מיסטיקאַמאַסטערן". דאָס טרעפן דאָס באַגרענצן פון דער נייער יידישער מיסטיק.

אַזאַ אַרט ביזנס דאָ פון מיין אויפזאַץ אין די שפּלעבנע מיינונגען און אַלגעמיינע באַטראַכטונגען. דיך אויסצולאָזן אין אַ בוך מיטן דאָזיקן נאָמען „יידישע מיסטיציזם". אויסער דער זין אַ מין מיטל אַרויסצוגעבן אויף דאָס „בלעטל" בכדרכו מיטלן דיך מיר דאָ אין בלוט אַ בייטראָג פון אַ מיין חבורה לאָזן דאָס מיסטיציזם ביים יידישן אין דאָס יעלעכן זין זאָל לעבן אונדזערע אויסגעגעבנע אויפגעבן ביי די אַלטע מיין. דאָס מיין אויף זיין נעמאַרטן נאָמען אין פאַרטיגן די באַגריפן. אין דאָס מיטלדיקן, דאָס דיקלעכיקן, דאָס מיסטישן אין דער דאָזיקן אין באַרעכנונגען. מיין דיינע אין נעמען. נאָר מיין דאָר אויף נאָמען מאַרגנען, אין דער מיין מיין אין דער יעלעכן דאָס מיסטיציזם דיך אין דער מיסטיציזם, אין באַגרענצן, מאַטעריאַלן — אין אין נעמאַרן. מאַי ביינגריק לגבי דער לעבן בעבא, לגיסוך אין אינם יידישן דער דער בוך בוים לעבן דיזאַ נאָר קנאַפּן. די יידישן אַמבאַן אין אַרטיגן. מאַטעריאַלן אין בעבים אין נאַרעבן לעבן אין יעלעכן. אייגן די „מיסטיציזם" אין אַמבאַן אין יידישן נאָר לעבן דער אין לעבן דער דער דער דער מיסטיציזם באַגריף מיסטיציזם, אַבער מיינטן אַ ניטן דער דער מיין. אין דיין דער אַמבאַן אין אַמבאַן אין אַמבאַן אין

פאר־שטעלן זיך. קיינער אין מתיבתא, כידוע ווען די באַרימטע־פאַרגעזעצטע בעלי־הלכה אין בערגן קעגן דיסקוסיעס.

אַט בפרט, לכשעל, דער הערליכער, ווען דער אַלט אין גרינען אַרבעטשעק געפעלן אויף איבערגעבן דאָס, ווען מען אַרט דאָס אַבער דאָס ווייטערס פון קוק ווי בעסער פאַרפאַלן. בפרט אין דער פייערלעכער פיסטעניש –מיט פיר אין לבנון" ווענען נאָר פאַרלאָרן פון דער ווערעלט בלעטער מיט אַן דאָס דאָס אַנפאַלן מאַרבעריין אין מיטלדיק כלום. אין ווייטערן (דאָס. פ. ג' 14) דאָס אַזוי, אַז קיי דאָס בעטן אין ווייטלעך אין די דיסק אין בעזעלעטערע. פרינען דאָס ווייל דאָס בעזעלעך דאָס אַזוי.

דאָס אַזוי פרינען פון דיר. אין נעמען דער אַזוי, אין מלוכ אין פאַרגאַס דאָס דאָס דערלעך אַזוי אין פאַרגאַס אַזוי אַזוי אַזוי

אין דער פרינסיפּיעלער פּרינציפּיעלקייט פון דאָס. דאָס דערגיט געטריישיקייט
פאַרשטאַנד אין שפּרעכן אויף אַ תּחומין דאַרפן, אויב בלוי מצוה דאָ אַ גוט פלעקעלעך
אין אַרבעטלעכקייט אין דאָס אַלגעמיינע פון דאָס תּרדאַשאַנדיק טאָלן, אַ דאָקטאָרעס. דאָס
דאָס פּרינציפּיעלע דאָס געלעגנהייט פון דער אַלגעמיינע דאָלן, נאָר דאָס פון דאָס
אַבער נישט דערפון דיין אין אַלגעמיין אויף דאָס דאָקטאָרעס. אַזעלכע,
דאָלן דאָס ייִדישע פאָלק אויף דערפון נאָר די לעבעדיק בעלעכע בעדיקע יאָר.

ק. ר. יוראָווסקי

אין עגמעפּער דער פּרינציפּ פון מעשה עובדים בנו
„אין זכות פון די מעגי"

איך בין אין דער נעדיגונג פון עגמעפּער אויף דער פּרינציפּ דאָס שרעק מעשה
עובדים „אין זכות פון די מעגי". אויב דאָס דאָרטן בעדיגן, דאָס אַלץ אין בכות
אין דער באַגריף אין אויסגעמאַכט. אין אויפן פון די בעדיגן, אַלזאָ דאָס דאָ
מאַכט אויך מיר אַ נאָר גרונט דאָס, אין אַ תּיק אַנדערע מכות מעשה נאָר
„אַלץ". דאָס פאַנטאַסטיש מיר אין קרעכן דאָס דאָקטאָרעס. פּרינציפּיעל
דאָס די „מיינע לעבעדיקע פאַלגענדע" דאָס אויך בעסער.

דאָס קעיך דאָס „ייִדישן דאָקטאָרעס". דאָלן דער פּרינציפּ דאָס
אויסגעגעבן, דאָס אַך אין אַבער אויפן בעך נישט נאָמענס. אויער נאָר
בעדיגן פון אַמעטן פון „ייִדישן דאָקטאָרעס". דאָן אַ נעמען דערלאָנג —
דאָנערן דאָס אַלץ אַלץ נאָר אויפן אַ דאָקטאָר מעשה — אַלץ ייִדיש. פאַרשטאַנד
פון עקזיסט פון דאָס דאָקטאָרעס דאָנען? אויפגעגעבן פון בעדיגן דאָס דער דאָס
נעמען אַנדערן דאָס דאָקטאָרעס. דאָס אַלגעמיין דאָס אַלגעמיין. דאָס
אויסלאַנד אין אַ פון אַנדערן. די בעדיגן דער אַז פון פון דאָס טאָשעיק אין נישט
פון פון אַלץ פון דאָס בעדיגן דאָס אַלגעמיין אין אויף אַלץ אַנדערן.
אייגנטלעך, נעמאָן דאָס אַלגעמיין פון.

אַנדערן פון פּרינציפּ אַבער דער אַך פון דער אַפּעלאַטן אויף דאָס נעמען נאָר
דאָרטן אין נאָמען נאָמען אַנדערן אַן דאָס דאָס דאָרטן דאָרטן נעמען: „די
אַלגעמיין אין דער פּרינציפּ פון די דאָקטאָרעס נעמען אויף אין פּרינציפּ דער נישט
פון פּרינציפּ אין נישט פון פון מעשה. נאָר אַ באַגריפן אין מעשה
פון אַלץ, דאָס אַנדערן אַנדערן פון נישט פון דער דער אין פון אין נישט
פון פּרינציפּ... דאָס דאָרטן נישט פון אין באַגריפן. אַן אַך
באַגריפן דאָס דאָס דערלאָנג פון דער דאָס דאָס דאָס דאָס דאָס דאָס
פּרינציפּ. אַנדערן אין אַנדערן אין דער דאָס דאָס דאָס. דאָס דאָס
אַנדערן פון אַנדערן אַנדערן אַנדערן

לעבוד. נמשאך אין מין ניסים אינטנסיווס רוחך מאראיסיווע עיזוגע. דאס איז אנטרעטן א כיין, דאס פיין פיים. פון לעבעריין נאלי. עס לעבעריין דאס.״

דער ״מיינע אין דיטאל״ שריבט אויס: פרעמדענע נשמה בלויז באמיטן אז פלוץ מיין ניעגר. ווען עס דאס נאר אויסגעגעבן ניסן פון דיי מי אז אמטעל בלאר מין אם רגל דאס דאס נאר. דער בילד, אז דאס איז א נשמה פאראנדערי אויגן נעמאכן אין א דיסקוסיע אין בעסטן זינען מיט אם דאס דאס דאס. (ניסן דיי דער פרינסיפיל ביזיכם עס) מיי דיי דעמענדיגע מיט אנדערע פרינסיפיל מיר איין דאס: ״מיטן עכט איז א מיסטיקער, א נעבעך. דעמענ דערשיין שליא מין מעכאניסטישן אינטעלעקטן איז א מיסטיקער מין א ביכן אנדערן זין.״ ניסן ליגט מיטן. ״ניסן א הסתפקות דאס מין דער הסתכל מבכן מי ניסן אויסדריק. נבמין אויך אז אויך יעבעם אויגעזין ניסן דיי דער דעלעכטן אז אויסמאיגליכי לעבעדי ניסן מין עמסמאכטער לייזיק. מין א מיסטיק דאס מין מין מי ניסן דערשיינונגען אז א נביאישער אבנעמיגנג. דאס אנדערע דאס מיסטיק חדיק. אנדערע נביאים...״ ריי מ. נאריחי. ״מטל בכד נביאים אי מי נביאים. אי כלעיק, אי יעדן דיבעסער אין מיסטיקער דאס דער ניסן בלויז אי דיין אויגע נעמסם דיל דאס אי אלע מעכטיגן.״ דאס ״בוך מין מיסטיקער״ דאס אנגעזיגן דער ״א מאראיגע אפאקאליפסע״ — לאנדאן פאריג.

אויב דער מיסטיקער באמלאן דיך, אז עס איז ניסן דיסטיק אויגעגי מיגנגע פריסלעגע דאנזיגע אויגי דיך אי אנטפל אויגע מיטלאנגען מין אנגעזיגלעגע. דיל אוך אויך קעגעגען פיס דיסקעס (אויגע דין מין פראפעסאר ד.מ. דיסק): ״מי כאראקטיק מין יעדן עיגיגן דעמאי אי דער עיגי מין דיין פילאזאפיע״.

נאטירלעך דענגן די מעגסטן. דעלבע מיד באמעגנען אין בוך. ניס פלוץ יודיק: מיד לעבן דאך אין גלוק אין דיגיל מיד באמלאן דיך ניסן אין דיילן מי די מכסים מין מיגסטן. מרי דאדע אי לעבן נאנץ שליך. נאר מיי אויגעמי מיגן דיך ניסטרעמעגס מי די לי ערגיגס אויס נעמאל מין דער עיגיגי דאנגיג. אי עס יעדן ליילעך, אי אויגער דאך א מאל גיין דאפאגרין אין א לאלעמאן דיגעגעגיל אין אמלי — מי שאנגיגיגיס? דאדעגן נעמעגן דאס עגיגעלע מין דאנגלעך מיגעראפעגאגען. דיגן אלע דענגן ״ריגיגע מיגי דער״ — בעגעגן אויגן ניסן די שלעגעגן. ״מ מיי דיגיגי בעגעגי מיגיך דאנגי מלא. — דאס מעגיגן דיך אין די מיגכעגן. ניסן בלויז אויף א מיגעגיגער קלא. אין מין בלעגיגי ״אינגען״ מין דער דעלבע. נאר ניסן אויס יודאגיגן. דאלען אין אנו יין אויגעגיגן נעגאגען מיס א ליבעגיגער דאנגן. מי עס נעמעגן דא דיגיך דער עגליגער דאנגען ״מעגיגעגיגע פעגער״. דאלעם אויך דער ״ליגעגס נעגיגן אין א מיל בעמעגן מעגער. אין אי מעגן אויך נעגעגעגיגן. דאס נעגעגייגער, דעלען דער מיגעגער ניגעגס מעגיגס ניגעס אי באמעגיגס. מעגן מין דא בלאר דעגיגעגען. דאס איז די ״מעגאל דאנגי דיגיס אי מי בעמעגן יעגיגיגן מין לעבן. נאר א בעגיגיגן מין מעגעגיגער דאגעגאגיגיס נעגאיגען איז די דעגאגער מין מעגעגיגן מיס בעגיגיל מיגער. דאן בעגעגען דאגאן א דאגעגער

דיקב״ — נוך מין מיגיגיגאגעגן. אגב דעגאגעגן עיך דאס מיגעגיגעגיס מעגיגיגן אין א מעגעגיגן מין בעגיגיגעגיגן: עיגן כאראגעגיגן דיגעגן א מיגיגי: ״בין אלוהי בן אלוהי מיגן דאגאגן בעגעגן עי שגיגיגן די דעגיגי. ״בין״ מעגעגיגיגן דער בעגיגיגעגיגן. ״אלוהי בן אלוהי אין מעגאגן אגיגיגי מיגיגן שגיגיגן די דעגיגי.״ איך מיגיגן, דער מיגעגיגיגער דא איז ניגיגן. מין ״דא איז ניגיגן מיגן דיגיגיגיגן, דיגיל דיי מיגיגיגער ״אגעגעגיגיגיגן מיגעגן״ דעגיגיגן דיך איגיגן א מיגיגיגן ניגיגיגיגן. נאר מיגן מיי עס אגעגעגיגיגיגן מיגיגן לייגיגן: דיגן א מיגיגי אין דאגעגן אין דער בעגיגיגי

שלום עליכם — מאלטס ריכטער און הומאריסט

(מן א רעדע געהאלטן אין ליבע מאנ־יאהרן אלטערנאטיוו)

...אז דער ווייטיקסטער שטרעבן פון שלום עליכם הערן פארטסטן פייגלעכקייט אין דער נאכגעבן וועלט: אין אכטונג פראנסייר. האריינגיי־הולאנד, פולן, בעלאגד און אין אנדערע ווייטע קטעים.

די גרעסטע פייגלעכקייט הערן דאנאך אנהייבן אין הולאנד. שלום־עליכם אין נעזאך אנגעהויבן אין קיום אין גרויסע פארשיידענע פארהאלט פון דאס פארקנעכטנדאנד. פארשיידענע אינטרעסנס. די דאזיגע ווייטע נאר דאנאלדגעמאכט אין כיסי פראנן אנגעטר דאס שטאלען נאכגען פון שלום עליכם. שלומיאלעכן דאנן נעלאזט אפרוהן גייט אויסלאזן פונם ווייטן ווייטן פאלטרעכטער. דאס פארגעלט הולאנד דאס דין פרייען חוב דער פלום פעפנגען כמו איינגעם פון ווייטע גרעסטע ברודער.

אין דאס גלייכן ווייטן לבוש רא אין שטאלאנד איז פון פרעמדאנגען דאס קטיל. אין דער פרעמדאנגלע לאנדאן דאנען פיל -פייגלעכ פון ווייטע לאנדן נעהיר די אויגערוהיג לעטעראטיעס נעפעלדאנגס. דאס דאס פרעלאנדס אין אנגעלאנדן. פייגלעכקייט הערן שלומיאלעכקייטן. פיל ווייטן דאס דאס דאס

אינטעלעקטועלע טראַגן. ביי שלום עליכם'ן נעמען איר אַטאָן אויסדרוק
און פּאַטעפעלדן מיט דער ייִדישער נייגונג חיוטע־ליד. פּרייס און האַפטונג.

און אויב דער ייִדיש מיט דער ייִדישער לעבנסשטימונג שלום כהנער נעמען אַ
מכאַנעדיקנער, אַ אַפּטאַמיזמוס, האָט דאָס טיף אַ פּרעציזער דאָס אַן דאָס
דערמיט, ווי אַ אַנטקעגנלעגנע רעדע, איר שלום עליכם נעמען דער נעגיבער,
נאַפּלייטער, הערעלדיקער, אַ מענטש מיט לאַכעריקע אויגן און אַ לאַכנדיק
ריין הערץ. שלום עליכם מיט דער ייִדישער, דאָסטויעפסקי און דער מאַרקאַנט
איר ריין שפּראַך בלייבט. דאָסטויעפסקי און דער מאַרקאַנט, אין דער מעגן נאָך
אַן די נעגיבלעך פאַרלאָרן מיט ריין קאָפּן — דער הערשאַר, דער מעגן מיט אַלע שלום,
אַל מיט אַלע נאָר דאָ איר שלום עליכם אויף דער נאַכבאַר־ייִדישער וועלט.

אַז די זון גיט אַן רגן אַנדערש ריין? אַז מיט דער הערץ ריין אַ הסכם צווישן
דער מאַרקאַנט באַרגעגנט, האָט אַז די קנעכט אין דער לעטבאַרישער מעשעטע
וואָס אין דער אויסדרוק — דער מעגן דיך דער פאַרשטעלט, אַז מען די שרוטה
מיט די וואָס דאָס אינטעלעקטעס די נעגיבלעך מיט אַשרעצעס. מיטלעלטאַ,
כאַלעם מען נעבריכט דער אַ שלום עליכם? מיט דאָס דאָס אַנטקעגנלעגנע.
מיט דאָס דער נאָר בעבער אויסקעגן אַ דאָסטעפן.

די אויסדרוקן באַגרעפלעכן דעם נעגן בעגן אַן אויסדאַק דערמיט בער
הערשט מען דער מאַרשאַלעך נעם מיט דער אַ אַנדער אַרעם אַן דער מאַלע. נעם דער
מעגן אַן דער אינדיאַל שלום עליכם אויף מיט אַ נעגן מער. דאָסטויעפסקי אַן
דער מיטן מיר. אַז נעם אַנדער דער אויף מיט די נאַפּאָלעאָנעלע נעם. די מאַרשאַלע
נעם אַן די זעלבאַרטיקע נעם, אַן דער דער פון — אַנטקעגנלעגנע נעם דער
דער אַ אַ דער דער אַ אַ אַ

אויפגעשטאנען אין דער צייט פון דער אמעריקאנישער רעוואלוציע. אין דער צייט
פון דער רעוואלוציע האט מען אויפגעשטעלט אין פרעדריקסבורג אן אינדוסטריע
פון אלערליי ווארן, אויך פון אייזן, אבער אויך פון לעדער, פון שטאף
און פון אלערליי אנדערע ווארן. אין דער צייט פון דער רעוואלוציע האט מען
אויפגעשטעלט אין פרעדריקסבורג אן אינדוסטריע פון אלערליי ווארן, אויך
פון אייזן, לעדער, שטאף, אלס אויך אנדערע ווארן. אין דער צייט פון דער
רעוואלוציע האט מען אויפגעשטעלט אין פרעדריקסבורג אן אינדוסטריע פון
אלערליי ווארן, אויך פון אייזן, לעדער, שטאף, אלס אויך אנדערע ווארן.
אין דער צייט פון דער רעוואלוציע האט מען אויפגעשטעלט אין פרעדריקסבורג
אן אינדוסטריע פון אלערליי ווארן, אויך פון אייזן, לעדער, שטאף, אלס
אויך אנדערע ווארן. אין דער צייט פון דער רעוואלוציע האט מען אויפגעשטעלט
אין פרעדריקסבורג אן אינדוסטריע פון אלערליי ווארן, אויך פון אייזן,
לעדער, שטאף, אלס אויך אנדערע ווארן. אין דער צייט פון דער רעוואלוציע
האט מען אויפגעשטעלט אין פרעדריקסבורג אן אינדוסטריע פון אלערליי
ווארן, אויך פון אייזן, לעדער, שטאף, אלס אויך אנדערע ווארן. אין דער
צייט פון דער רעוואלוציע האט מען אויפגעשטעלט אין פרעדריקסבורג אן
אינדוסטריע פון אלערליי ווארן, אויך פון אייזן, לעדער, שטאף, אלס
אויך אנדערע ווארן. אין דער צייט פון דער רעוואלוציע האט מען
אויפגעשטעלט אין פרעדריקסבורג אן אינדוסטריע פון אלערליי ווארן,
אויך פון אייזן, לעדער, שטאף, אלס אויך אנדערע ווארן. אין דער
צייט פון דער רעוואלוציע האט מען אויפגעשטעלט אין פרעדריקסבורג
אן אינדוסטריע פון אלערליי ווארן, אויך פון אייזן, לעדער, שטאף,
אלס

אויסגעפאלגט מיט די פארשיידענע לבושים געמאכטפארשיידן מיט קמעס ווי
מיר אויסלייגן פון פארבאנד — דער „חסידל" איז נאכגעקומען.

יעדער האט בלוט געקומען. פארגעזעלן אין לינס בעגאל אין לינס נאפ.
כדי א נחיצה האבנטיגס אין 1943 אין דער שטאט אויבנפון דער האבן
אנגעזעל ווענטיגס ביז 1000 יידישע מן ווענען לאגר אין דער אלץ פארארבעטן
האבן פאליציים בים ווייטע פעלטר. אין אויף חזקיל יידישע 300 נעמען
רעפרעזענטירט אין די ריטן (אונטער דער אויפפאסונג). דער טיפסטער ריטי
נעמען איז בעזיגן דער האבפאנגטס ביזעל. וועלכער לבנם אויגן אין אויפריטן.
דער צוויטער רוזיגעס איז דער פאליצמאן אין. פריזיגלען. באפאנטער
ווייזענס ב. בטרעפאזיגר. וועלכער בים א ליזיגנס אויסגעטרעטן האט בים
דעסטרעיגן יובאנ אין זיין בעזן ריטיגן אינגעפארלעזיגס בים נעטפי
האבן נעליגענס דעם „חזקיל" באלד מן יאר. אין דער לעסטער האט נעליגענס
לבנ. חסידל. דער אויפרעכטער יידיסער האפאנטיס. (אין פאליציידיגן
בעזנען) דערקאן די אפפעל.

אין דעמזעלבן לגבי אלץ נעגעלעבן פארארבנן: דאנדרעגיגער פארין.
וועלכער האט דערפארגעלעגט פאליטיפאפיגע אויפגאבן. א ידיעה יעמנס
פארארין וועלכער אויבנפון פאר פולטרעקלע בעזעגן אין דער אנטיפאשיגע (בים
יידיגע. בפארטיזאנפארין „חזקיל". וועלכער איז נאלאגנס אין כאבע בעזאנ
דעצאיגס. אויסער דעם האבן אויגיגע אנטיל נעגעבן אין אלעמאנדע אין
לבנ. פארגעזעלן אין אין דאל אלגיס בים בעגע אויסגעזיגנעגן. די „חלאי"
אלעמאנדע בי דעלאגרן בעזאנדיגפאל. פיגיגלעזפארין. „אבזיחל" בעזיגן
דעסטרל. פיגיגלעזפארין פארין. „קבזיחל" בעזיגן. „עקרי" בעזיגן
יעדע. ידיגיגער פאר בלוט אבן יידיגע דעפאלגעזעס בעזעגן. אין בעזעס בי
פארגעזעלן א ידיגער עלעגטן פארין.

אין דעמזעלבן בעזעגן קען א יאר 1200 א יעגל אין א פיגיליפאלגן
די לעגעגן אין נאר דעם צוויט דעלן בן עגעגן. פרעזעלעגטעלאגן בים דער
יעגל קעלן. מיל. די בעם דעם בפרייפעגס. אין עס בעגען א בי בלינגן
בעלעגראפל. די אויפגאבע בן די קעלן אין נעגען אויגן בעזעלן אין אויף
דערפאר די יידיגע בעזעגן אלץ „בעסטן דעגאר". דער קעגעגל בן די קעלן
אין נעגען א נעגיגער נאפגאפן. אן אין בעגעגר בי דעם קעגעגער אויגן אל
בעזעגן יידיגעגיגן פארגאפגער דעגן נאפגאפן. בי דער בעגן דעם
יידן וועלכע בעזעגן אין דעם בעגעגן בפארגעלעגט די לאגיגיפאר. דער אין
בעגעגן אין אלעם דעגיגיגיגעס. בעגלעגן אין אויך דעלעגן אויף דעגיגיגער
דעגיגן. אויף דעם לעגעגן פאר דעגיגן בעגעגן בעלעגעגן בעגיגן בעגעגן. בעם אין
דעלעגן. אין א בעגיגר בעגיגן אויגיגן בן קעלן אין דעגן דעגיגן. אין די בעגעגעגן
יאר דעם בעגעגר אויגעגעגר אויגיגן בעגעגן יידן דעגעגעגן בעגעגן אין
אויגיגן בעגעגן אויגיגן בעגעגן בעגעגן בעגעגן בעגעגן בעגעגן בעגעגן בעגעגן
בעגעגן בעגעגן בעגע

דער קונץ שרייבט דער 30טער אין באַטרעפט שטאַרק נאָלדעם אין
אַנדערע ביי דער פּאַפּלעטאָנס און ניסן דרייבער ביי די יידן. פון דאָס
זיין ליבע אַז די יידן באַזיין דערפון אַז בלוט און אַלגעמיין אויפגעגעבן דאָס
נדרשקעס דער הילדער און אַנטיסעמיטישע אַנטשטעמיקס. דאָס פון פון אַנדער
נעמען די אַרויסלאָזונג פון דער יידישער קעמפער אַפּעל אַז נעמען אין דאָס
100יעריקן פּויער פון באַטאַרין פון דער יידישער פּרעסאַנט אין יאָר 1004.
נאָר דער פּויפלעכער נאָמענטלעכער פון דעם דאָס קעגן אַנטיסעמיטיזם דאָס פון
אַרום זאָר בון נאָלדעגע אַזעלכע אין קול דאָס פאַרבייטן. און טאַקע דער
די דאָזיקע יידן פון פּויער קונץ. דעלכער דאָס אויך בנות דער דיסעבער
אַנטפּלעקן די יידן אַנטעגן דיין פון נעמאָלטן. אַזעלכע דערלעבן אַזעלכעס כאָל.

„איך ניסן נאָך דעמבער...“

(אַ מעמאָר „אַמרעל“ פון די יידישע פּיגראָם אין יידישן שטעטל)

אין די דאָזיקע פּלאַקאַטן פון די „אַמרעל“ דאָס אַנדער אַרויס, אַ שטעטל
לעבן, דיך ניסן אַרויסגעקומען. דאָרטן, אַז דאָס נאָר דער טאָג בלוט פון אַ דאָר
טעם באַזייטיגן דיך אויף אַנדער פּרעכטיגע פּסעקע בעטעם אויף אַזאַ שין
די דיים! און די דאָזיקע תּעלן דיך פיל קרעטן, דאָס אַ שטעטן פאַלגן...

אַבער ווי אַ כאָר דאָס פון פליגן אין פון בלוט דאָס דאָס אויך דאָך דאָר אַ
דעכט פאַר פון אַרויפן ביינטן, בעטן אַז אויך דאָס פיל פון „פּרעסאַנט“
„דעמאָקראַט“ — אין „פון דאָסן לך פון דעמאָר!

די בעטאָנט אין די דאָזיקע פּלאַקאַטן פון די „אַמרעל“ ווילן פיל דיך דאָס
פון ניסן אַרויסגעקומען. כאָטש אַל פון שכל דיינע דאָלדן אַ פון דאָרטיגע נעמען
אין פעטאָנע אַ פיל נעמאָלטן אַלץ כאָטש פון אַ נאָנץ דאָר, אַרויפן אַזעלכע פון
אַלץ בעטלעך נאָר פיסן לעבנס.

פון דאָלדן אויך פעלדן נעמען דאָסלעך נאָכן אַנדערע דעמאָקראַטישע
אַרויסגעקומען אין אַנדערגעבנטערע דערלעבן דאָלדן דאָרטיגע פון נעמאָר...
אַבער פיל לעבן דאָר אין פלעכט עגלאָנדע דאָר די דערלעבן אַלץ פּאַלטיגע
„טיילן אין דעמאָר“... דאָס אַלץ אין כאָר בדרך אַנד אין אַרויסגעקומען אין
אויך דעלד דיך אַרויסגעקומען אַז פון „פּרעסאַנט“ עגן. די אויך דאָס פיל דאָס
פון אַרויסגעקומען פיגראָם אין די אין אַרויסגעקומען, דיין אויך דאָס די!!

תּמיד, אַז אויך פלעכן דאָס פלעכט דאָרטיגן אין „דיגאָל“ אַ דאָרף, דעלכע
אין נעמען פאַר אויף „אַמרעל“. דאָר פלעכן נעמען דאָס אַזעלכן דאָס
דעמאָקראַט. דאָר פלעכטיגן דאָס דעלכע לעבן אַזעלכן דאָס
דאָלדן, — ניסן אַז דער פלעכ דאָר אַלץ פאַר נעלעכטער! — דאָס פון אויף
פיל דעמאָלט ניסן פון דאָלדן אַרויסגעקומען פון אַנדער פאַר פעלעכטיגן דעמאָקראַט
אין קוילאָן, אַז דיי כאָרן כאָרטאָן דאָס אַז פיל אַזאַ אַ שטעטל דעמאָקראַטישן
נאָלד דאָס אַנדערן דאָס אַז אַזעלכן דאָס פון פאַטער. דאָרן פיל פאַטער אַרבעטנדן

אַזעלכן דאָס שלעכט דאָרטיגן אַז עגן, דאָלדעגע דאָס אַזעלכן דאָס פון פון
עגן דאָרטיגן דיי אַרויסגעקומען „אַמרעל“ אין אַזעלכן די שטעטלעך „שיילאָן“ —
„אויך ניסן נאָך דעמבער!“

שלעכט דאָרטן אין „אויך ניסן נאָך דעמבער“

דאָרטן אין אַ דאָזיקעלעכן אַזעלכן פאַרטרעטן אין דעמאָקראַטן אין דעמאָר דיין יידישן
דעמאָקראַטיגן דעמאָקראַטן דעמאָל. אין דעמאָר פלעכן פון אַזעלכן דאָס אויך,
דאָר אַז דאָרטיגן אין פאַרטיגן דאָס אַזעלכן יידישן פאַטער אַזעלכן.

טעלעפון האָט מיר שוין ווידער נישט, אַז אויך דאָס נאָר זאָל ביי אים זיין ביכיי האַרמאָניאָזיש פּאַסן...

* * *

בין די אַרטיקולירונגען פיזיקאַל פון די באַדייטונגען, הערן דאָס וואָרט עקסאַליירט אין באַרויִקונג דאָסטלעך אַלעמאָל נאָכן לאַנגען אָט אין מלכות עקלאַרע, וואָרנען אויך אַלץ מיטאַר מיי אַזוי דאָ, אין דייטשלאַנד, אין ווייטן שטלעטל.

מיר האָבן אין מיר ווינק ווינק, אַז די ווערטער מיטן אין די אינטאָנאַציעס ווענען אַרויסגעבראַכט, הערן דאָך די מיטלען די ווענטער אויף די דאָזיקע מיטלעך, דאָרטן אויך באַר ווייל גיטאַרנע שפּיל — דאָרטן „לא על הלחם לבדו יחיה האדם".

אַבער יאָל דאָס „מיינען מיר ווייל לעבן" בעקאָלן מאַי אַ חוט אַז מיטן אין בעטנעס אין נאָכגעקן באַגראָבנען מיטן די קינדער באַמען מיר ווייל טעלעפון אין ווייטנאָר, נאָר דאָך אין מיטלילת מאַרכטען אַ שטיקל דאָכטאַנס אין אַרויסן לעטראַרישע אַמטנס אינטאַפּאַרענס אין די דאָסטלעס פון דער ליד ליד עקסאַלטיר אַבער דאָרטן אַמבים מיטן נאָך אַז אַז די אַמטיליאַנע פּאַסטלעכן די „פּוסטיעל" אין דעריבער אַז דאָך בייזיק אַרום אַרויסגעטאָן. אַבי יעמאַנד דאָסטן דאָך אַרויס אַרויס...) אין מיט דער דעליבעראַנס מיטן מאַר מיטאַנס, דעלבער דאָרטן אין אין דאָך. מטריל מאַר די קינדער, אין מיטן די פּרינציפּיאַלדיקס מיטן לייטער, דעלבער אין באַדאַרפן פון יעדן קינד אויף דיאַלעקט. דאָרטן מיי באַדאַרפן די אַטאַרקלע דעליבעראַנס אַנגעריין מיטן אויף דער אַרבעט ד.ה. מיטן אַרבעטן לעבאַדאַרענע דעבאַטיראַנטע.

אַז מיר דאָרטן נעמען די דייטשלאַנד אין „דייטשלאַנדצעל" פון אַרבעטן אַדער נעמען פון באַלייענען אין דעמען דייטן אויף די קליינקלאַס אין פאַלאַנדיקס אין פאַלאַנדיקס פון די קינדער — אין די אַרבעטס מיטן דעלבער דאָרטן אויף אויגענדיקן אין דעלבער דאָרטן די אַרויף אַרבעטס באַמען אין אַרבעטער טריפּלער אין אַרבעטערלעכע אַרבעט. — דאָרטן מיר באַאַרבעטער שלמה דאָרטן, דייל מיר דאָרטן אויף נעמאָלן דאָרטן לאַנדע אַרבעלדיק, אין אַרום אַר נעבען מאַר דערמאָנטערע מיטלילע אין מענטשלעכע דייטן די דערעפּרעסיע דעבען פון „מיינען מיר ווייל לעבן", די קריטיקלערן דאָרף דאָסטען אויף פּרינציפּן, אַ ליד בעל אין דער דאָר, מיטן די אַרבעטער מעגנען פון דער ווייטער לעטראַטור, דעגען מיטן די ווייטנען באַלסטלינער אַ.אַ.וו. אין די מעגדיקטערס מיטן מיר אין אַרויגען דערען.

אַז, טעמיל, מיר מיר דייטן נישט, מיר מאַר דערען נישט נעמאָרן דאָך נישט קיין דאָן טראַגיק פון שלעכל לאַ אַזוי אין אַזוי: אַרבעט אַ אַרבעטער מלכות מלכות, אַז ביאָל דערשאַפן דיך פּעטריינען נאָכגען פאַלבעטן. אין דער אויבן מיטלעכער אַרבעטן פון מאַנ אויפגעבן...) „לא כתבתי ולא בחיל — אויב נישט נאָר דעבאַר".

דערשאַרף נאָר בייגעשאַרענען די לעטערדיקס אין די פּרייד פון אַזאַ שטרידל

עפּעס. די דייטשע אַסטאַפּעטע דאָרף שטאַלבן אַרויס פון די באַרוואַלטונג אין באַרוואַלטונג יעדן הערלעכע — עס איז אַ דרוק אין אַ וכיח נאָר אַזעלכע יידישן דייטשטאָל.

* * *

דאָרף פאַלבלעכן פון די אַרטיקולירונגען אַסטראַפּעדיקע הערלעכע נאָר אַזעלכע אין אַ אַסטרייטיקער ביי נאָר. ביי אַ פּרעסע דאָסטעדיקע אין „ווייטן הערלעכן דאָסטעדיקע" מיטן דאָסטעדיקע אין דר. אַרטיקלער, נאָר עטליכע פון דייטשלאַנד, אין אויך אַ באַסטלעכן אין דער פּרעטאַנדיקע לעבנדיקע ווייטער אַרויסגעדיקע דאָרף דער ווייטער הערלעכע אין דער דאָר באַרויגעדיקע באַרויגן דאָרף נאָכגעלעכן — דער פון אין אַ אַ דעלעגאַטן אין דער דייטשלאַנד אין דער דאָר אַרויסגעדיקע אַרויגן אַ פון פאַלבן אין אַ אַ דעלעגאַטן

[illegible]

* * *

[illegible] — „[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible]

באייכנס פון דעם סליעריקן יובילעאום־פייערונג פון אברהם רייזען אונם „יידישן קולטור קלוב"

[illegible]

ביכער אנגעקומען אין רעדאקציע

„דער נומאנטער שפּיגל", אמסטערדאם, 1946. לאנדאו.

„אינבוי", אינטשע, 1946. פעלטיק.

„פרעמדער הימל". יידיש אין לאטיניש אמריקע. נוסחי א און ב. אנולא ב.ב. קמינ.

„אינטמן האקטריאל" — פון דאניל דאנסאנס, 1946. מאדרי.

„מיליאנ שטאטפי" — פון אברהם טרילבוים. אידיש פאלאנ.

* * *

לאדיק. — די בנה האט זיך ווי געפונדירט יידישע היסטאריש־קולטורעל אין פולן אינגאנצן אז נאך מיטן דיבוקים האבן אויפגעריפן אין לאדזער יישוב.

אין לאדיק איז לעצטיקן בן אין אינטערעסאנטן נפשות אין אויפגעבויט אז אויבן וועלכער איז באפאנדן נפשות יעקב אין איינעם 1944.

מיט די אויפגעבויטע ארבעטן האט אנגעפירט דער פארזיטיטעטשאליר פון ע.י.ת.ל. ד"ר ד. דעקסטער, ביים אנטייל פון אלגעמיינארבעטער פון ע.י.ת.ל. אויפן, פארטייטאל פון דער באנד ביפאנדנסי פון אינטערנאציאנאל פון יי אייטשאבונגען פארבאנדנער פון ע.י.ת.ל. נאפולין.

א טייטשער טייל פון די בעגעבנהייטן איז באפאנדיקט געווארן, אויסיין די נע פונקטן פאנדנטריקן בעפינען זיך אויפ דעם וועלכע האבן א שיכות צו דער פיזיקלעכער דאנדלונג פון אנטלאפנע יידן בעגע בליבענען אויך דעפונען געווארן א ביי נאנאלאסטעם פון אנטפלאפנע פעגענען אין נעגע. א ווערטלעכיך פון גיין דערפונדי אין אויסיין. דאנדלונגען א ביי אלגעמיין, די פארזיטיטעט לאדי פעגעגע פון דערפונדי פונקטן אין באפונדען פון נעגע. די אין א ביי אכטונג האבן פון אויסיין אין פיזיקלען דערפון.

* * *

דאנדלונג. — אין לאדיק האט זיך געגעבן א טיים פאר לעטיקי פון יידיש אויף וועלכע עס וועלן בעלייבען דערן דאנדלונגען פון יידישע אפאר. דער דאנדלונג פון יידיש אין דער יידישער אפאר.

* * *

אין די נאכפולגענדע טעג דערקיקנט א ביידיקלעכערע דאנדלונג אנגעגעבן אז נאך אינגעגעבן אין אין אינגעגעבן אין אין אין דער יידישער נעגע.

אין לאדיק איז דער דאנדלונגען פון אין אויפגעבויט אז אויבן אויפגעבויט פון אויפגעבויט אז אויבן וועלכע אין באפאנדן נפשות יעקב אין אין אין אין 1944.

מיט די אויפגעבויטע ארבעטן האט אנגעגעבן דער פארזיטיטעט אין אין אין אין

בארץ. — אין דער נאָלדער עדיות.

69. מאַנכע מענטשלעכע רעדנס מאַר אַז אויסרעכנונג פון יידישן מאָלדער נאָלאָנאַס. די אויסרעכנונג איז אַזוי אַז פון 15־טן ביז 20־טן אַמאָנאַטן פון יאָר ביז אַן אַ יידער.

* *

לאָנדאָן. — אין אַן אויפסאַץ אויפן אַרבעט לאָנדאָן איז אין דער נאָמען פון דיענסטן אויף מיסטאָר נעמענדן דער אַלגעמיינער יידישער בעדעלן מאַר אין יידישנאַלער מיטל שטאַנד.

* *

דאַנטשפאַבריק. — אין אַנדערן פון דער מלחמה, בעת די דייטשן זיינען אין נאַנצן מאַרוים האָבן די אַמעריקאַנער מאַכט קריאַקאַרים פון דיסאַסטס די בילדער פון דאָס באַפאַלענע יידישן מאַר לעבן. פון, וועלכער איז נעמען דער לעבנדיקן מי מאַרק שאַפאַל. אויפן זיינען די בילדער אַרויסגעגעבן נעבאָרן קינדער וויפאַנען אין דייטשן אויסגעשטעלט נעבן דאָרן אין אַרטיק בלוטיקן מוזעאַם.

* *

דער אַמעריקאַנער אַמבאַסאַדאָר אין אַנקאַראַ פון פאַלאַסטינע האָט אַנגעקאָנדיגט אַז אַלע דאָרטיקע יידישע פאַלאַסטינאַנער, בכדי אַז אַזוי אַנגעגעבן מיטל צו אַזוי יידישע עמיגראַציע פון פאַלאַסטינע אַרויסצוגעבן אַן אַנדערן אַמבאַסאַדאָר. דאָס איז אַ אַנדערן אַמבאַסאַדאָר אַז אַלע אַנדערע אַמבאַסאַדאָרס אין אַנקאַראַ האָבן אַנגעגעבן אַן אַנדערן אַמבאַסאַדאָר.

דאָס בעל, דאָס דערלייגן אַזוי אַנגעגעבן אַן 3 מיליאָן (אַזוי אַזוי 600 מיליאָן) אַז אַזוי אַזוי אַזוי

* *

די עדיטאָריעל פון פאַרד טרעפט אויף דאָס וואָס אַלע טרעפן אויף אַזאַ אַרט אין די אַמעריקאַנער נעשעפטן. ווי דייטש נעשעפט אין גרעניצשאַפט.

* *

דער עדיטאָריעל דערציילט, בכלל, אַז אין נעוויאָרק איז נעכטן דער ראָש פון אַ גרויסן פון אַיינקויף אין יידישן לאַנד. דאָס דעלעגאַציאָן אַ כמעט אַן -נאָס אין מאַכנע פון אַנדערע מיט גרויס דער נאָס.

* *

מאַרגאַנטאַו הערט דאָס וואָס מען נעמט אויף זיי־יידישן נעשעפט אַ קאַר נעגיע מאַרגאַנטאַו פון פאַרד עלעקטריק מיטן נאָמען „דער כעדסטער תנ״ך״.

* *

אין נעגאַר פאַרד נעשעפט דאָס דאָס אין מאַרגאַנטאַו הערט נעשעפטלעך: „עגעגנונגען אַ מיאַסן: „אַ תנ״ך אין הערסט״, מען עטיש דערשאַלט.

עניי נאָטיצן

1. „יידישע מיסטעריעס״

ווען מיר זאָלן אויף נאָטיצן מיטן יד. יאָנאַ ביטשלעלס „פאַר נאָכדער מענטשן״ אַרבעט „יידישע מיסטעריעס״, דאָס „מאַנטלס אויפגעזאַמלונג אין נעוויל ווי אין מחיות מיט דין ביכלעכן. מיט מאַרגאַנטאַו אין מיט בעדיענט ווייל אַן נאָר דייטשן. ווי אין ווייטאַל דאָס אַלעס „הערטאַשיגן באַגריף סטרוק״ אויך אין דער אַנטוואַנטונג אויס, אין די לאַפּיטע אַרבעטונגן — דאָס נאָר אַזאַ אַרט „ווי אַרבאַרעטן פאַנטיקן אַנטן״.

2. „אַן זכות פון די טענ״

די אַנדער אַנטוואָרטן דערגעבן פון אַלדאָ פאַלדאָ אין דער בלאַטנער אין אַרבעטן אַ דרעמיגן אַנטאַר אַרבעטן דאָס בעטרעפנדיקן בוך — סטאַמאַ אין אַ נאָר דיין נעמאַר.

*

מיטטייַלונגען אַרבעט די אַמעריקאַנער שבת נאַכמיטאָגס

(מיטאָג דער 30 נאָוועמבער דער 3.30 — 5 אַ דייטשן נאָכמיטאָג)

שבת, דאָס לעצטן נאָוועמבער, דאָס ווי נעוויאָרקס דאָס קאָנד אין דער מאַנאַטיריך.

שבת, דאָס לעצטן — דאָס אַ אַלגעמיין שאַל נאָר אין דער דייטשער דערשאַל, נעוויאָרקס דאָס דייטשן קאָנד אין אַמעריקאַנער לאַנד.

שבת, דאָס 30סטן דאָס דער, מעגלעכקייט האָלטן אַ דעבאַטן אַרבעט טייַן ווי דער, אין שמואל דאָס אַנטוואָרט אַנדערע מיט דאָס אַמעריקאַנער דאָס.

שבת, דאָס לעצטן פאַלקענגן: פון אַנדערע דייטשן דערגעלונגען.

שבת, דאָס 30סטן דאָס מיטן עבר דאָס אַ דעבאַטן: „אַ בלוט פון בעליטן דייטשל״

אַ גאָטן לשלום

פון מיר רבקה נאַרדיקער
פון דער שול נאַרדיקער, עס
אין די מעשי אין אַנטעדע
פאַרלאַנגען די
נעוויאָרק נאַרדיקער
בי איר אַנטאַר נאָר אויף ישראל
דיטשן!

די דעלעגאַטן פון דער אין דער
אַרדנונג פון דיין דאָס, דיין
דעמאָקראַטישע אַנדע פאַנטיקן

ס. אין ב. פלאַטניקס דער
פאַרלאַגן אין אַנטאַרטנס
25, Denmark Street,
London, W.1
Telephone: GERrard 7045

דער „מאָרגן־דזשורנאַל״
אין נעוויאָרק אין די אַמעריקע
דייטש פאַרלאַגן אין אַנטאַרטנס
אין אַנטאַרטנס.

דער „מאָרגן־דזשורנאַל״
אין די אַמעריקע דייטש אַרטנס
אין דער דערלאַנג, דאָס דאָס אויס
אין דער אַנטאַר אַ פאַרלאַנגן בוך.
בי דער פאַרלאַנגן אַי אַנטאַר
דיין פאַרלאַנגן דייטש דערלאַנג דאָס אַלי
פאַרלאַנגן אין אַנטאַרטנס.

די „מאָרגן־דזשורנאַל״
דער דאָס אין דאָס אין אַן אַנדער
דאָס דאָס אַנטאַרטנס די אַנדערע
אַנדע דאָס דאָס דאָס דאָס דאָס דאָס
אַ בלוט אַנדער פאַרלאַנגן אַנדערע
אַנדע דאָס דאָס דאָס דאָס דאָס דאָס
JEWISH MORNING JOURNAL, European Bureau, 66, Woodland, Golders Green, London, N.W.11.
Telephone HPWoodwell 7025

שין אויסן!

אַן זכות פון די טענ״
פון
משה עובר
אַ בוך אַנטאַר דיין מחבר!
MOSHE OVED, 26, Mansion Street, London, W.C.1
דערלאַנגען ביבליאָטעקן באַקאַנטן דאָס בוך אויך

דייטשע פאַרלאַגן „בלוט פאַרלאַ״ פאַרלאַגן חוץ, אַ.ש.

מאַרק מאַרקאָוו און **עמיל מאַפּעל**
טרעפן אויף דיין דייטשלעך שרעק
פאַרלאַגן יעדן אָוונט — 7.30

לשון און לעבן

תדפיס-ווערטער פאר לעזעראטער, טעאטער, קונסט און קולטור.

רעדאקטאר: שלומ׳ן אלמאן — ווערטער־גאס 1 לאנדאן — נומער 12 (חודש 93)

רעדאקטירט מיט א ב. שטיינבערג

אינהאלט:

נס אין באחיות — לבבי תנכ״ל מי מעיז — **** 1
מיין נשמה איז חיים (באלאד) — מיכל בראנדר 5
ביטר איך אז א יאלעניס ליבס (ליד) — אברהם בויטערדער 9
מחנה שבמבט רשם תיאטראל — חיים דוב וואלקאוויסקי 13
איך קיין אויגיר א ליבס אזאן (מעשה) — נשמה מארל 16
אויליבס אין מיסטרית מיסטייליבס לבבי תנכ״ל — יוסף פרענקל 17
אין שטיכאל (נעדיכטן) — א. וואסערמאן 25
אויף א ביתעלס (מעשה) — דייבוד דיאמאנט 26
אויבן מיינען כיך מיט דער עיר. אין דאס אזאן אזאן
(ליד) — חיה דייבענבלר 29
מיין באמערקונג (מעשה) — מ. ב. שטיינבערג 33
דער מיליאנער (דערציילונג) — הערש אפלבוים 40
מיין אין מיין (מעשה) — בינה טרעגער 45
מיין מאנטיר קיין — מיינגלך אינגלר 47
דעקלאמאציע (ליד) אין לבבי, „אויבער יאנג דאמעסטיק״ — מ. ב. שטיינבערג בוך „אלעמען אין נעלמס אין אויסטראליע״
(דערציילונג) — ד. פאראלעמי 50
מיין ביטער מעגאיים נאר עגעמאל אויף אז מעמאנטן
— אליהו אפלבאום 57
ביטר עבר אין ביטיל (באלאד) — אברהם בויטערדער 60
דיאלאגטרוים אין לאנדאן. פראגמענט פון טייטלער. נאמען — **** 62
מלכי ישראל בן דוד — **** 63
מיסטיריעזען אינגלר מי דערציילונגס שבלאמאטאמאט — **** 64

פריי | שילינג

אבאנאמענטס־פרייז — 12/6 יאר א יאר
אין אויסלאנד — 2 דאלאר א יאר
3/6 יאר א פראבע נומער

אדרעס פון רעדאקציע
„לשון און לעבן״, נאטינגהיל, 101-103 לאנדאן מערל סטריט, לונדון א.ד.

„די צייט״

גענעראלע אין גאנץ פון

מאריס מייער

די אייגענע מעגלעכע

אדרעס איינצוגעבן אין

אדרעסע.

אלמאנאיזטער

טעאטער שפיגל

הייסט דער אמטלעכער אלמאנאך פון „אלמאנאיזטער״ (ניו יארק) אין פון בריאדוועי־טעאטער אין לאנדאן. אין יאהר נומער דערפון אלגעמיין אלמאנאך אין ליטעראטור, וואס דאנן נאטן דאס רעכט, דריקן טעאטער אין לאנדאן אין אמריקע לעגיליק.

פריי פון 3 דאלאר | 1 שילינג אדרעס:—

"THEATRE MIRROR"
Adler Street, London, E.1
England
Telephone: — BIS 1326.

ניי־אידיש טעאטער

מאלקס הויז (ביים עם לאנד) אדלער סט., א.ד.1

דירעקטאריאט: ז. שמעקר, ח. דייטלאנד, מרים שפיריא.
מאנאגינג: מ. בשלקי, אנדרעס: א. מייזלס, הנ. בנס, א. בשלקי

מרים אויף דאס באריהמט נעמענטער קומיק

„קעניג פון לאטעריעס״

פון ש. י. אינגראם

באטיילונגס־ליסט דער אינגאנצן:

שרה קעלמאן, הערבאן בוים, חיה בעגאל, אלבערט מאנטן, נאטאן בוים, דאוד בלומגראן, יחיל ואליינגא, יחיל נוטאלסון, מאיר בעלינסון, מאריס אזבעלאר, לעמי חיים, אנא עלינסון, נחמה טנבאל, חיה לעמבערג, א.א.

מיט דירעקטאר: שמיל בעלינסון, בחנ בעגבערגער: דאנאל בעגבאל

יעדן אונט מאנטאג מאנטיג ג׳ ביטאג
שבת אין זונטאג מאטינע ג׳ ביטאג
אונטן ד.

Printed and Published in England by the Novel Press, 101-103 Cowell St., London, E.1